

VASÁRNAP

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS MEZŐGAZDASÁGI KÉPES HETILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
V., Báthory-utca 24. szám.
(„Falusi” Országos Földművelésügyi Szövetség.)
Telefon: Automata 294—52.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési díjak, a m. kir. földművelésügyi miniszter által időnként kiadott „Rádiós gazdasági előadások” című füzetekkel együtt: Egész évre 8 P, félévre 4 P, negyedévre 2 P.

Budapest, 1933.

XIV. évfolyam, 38. szám.

1933. szeptember 17.

Nagyszerű kiállítást rendezett a Faluszövetség Balatonfüreden

A háromnapos ünnepség kiemelkedő eseményei: szőlősgazda-értekezlet, műkedvelő-verseny, gyermekszépségverseny

A Faluszövetség kiállítási programjának — mely egyébként széleskörű falufelújító tevékenységének csupán egyik oldalát jelenti — ezidén már a második állomásához érkezett el szeptember hó 8-án, amikor is a Balatonfüreden rendezett nagyszabású járási kiállítás megnyitotta kapuit.

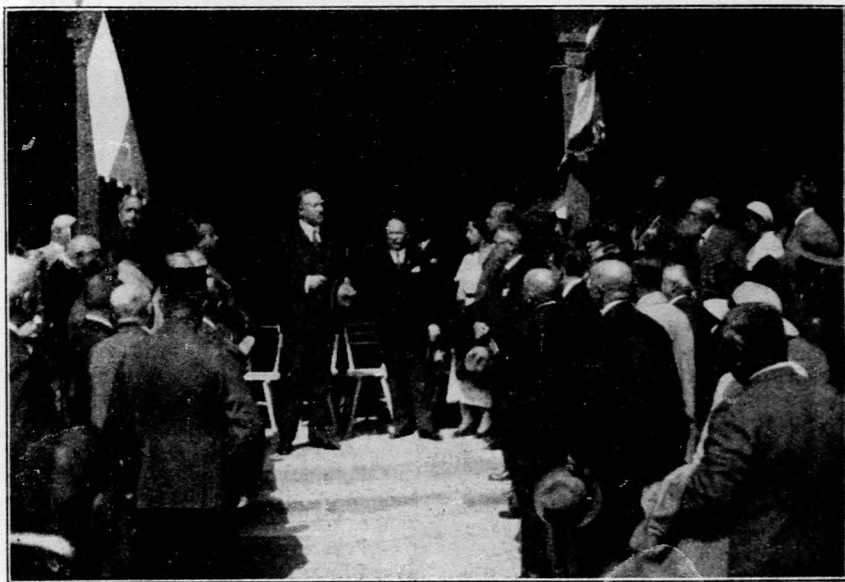
Jóleső örömmel kell megállapítanunk, hogy egyrészt maga a kiállítás, másrészt a hozzákapcsolódó megmozdulások és ünnepségek a balatonfüredi járás életének jelentős és emlékezetes napjaivá lettek. A kiállítás gazdag, sokoldalú és rendkívül tanulmányos anyaga bizonyára maradandó benyomásokat rajzolt a látogatók lelkébe. A szőlősgazdák értekezlete máris országos visszhangot keltett. A Balatoni Szövetség közgyűlésén elhangzottak a balatonmenti községek sulyos helyzetére irányították a figyelmet. A gyermekszépségverseny nyomán jelentkező hatás értéke felbecsülhetetlen. A műkedvelőgárdák versenye kétségkívül követőkre talál az ország többi részén is. Ime, mennyi lendület, elindulás, munka, szervezkedés, állásfoglalás három rövid nap alatt!

Teljes egészében igazat kell adnunk Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkárnak, a kiállítás fővédnökének abban a megállapításában, hogy ezek a vidéki kiállítások és mindaz, ami körük csoportosul, a *nemzeti egység és élniakarás nagyszerű megnyilatkozásai*, mert ilyen alkalommal jutnak felszínre új erők — összehozó erők a szétválasztók helyett, — ilyen alkalommal olvadnak egységbe a különböző társadalmi rétegek és ilyen alkalmakkor szökken magasba az élniakarás lángja!

A balatonfüredi nagyszerű megmozdulásért legelső sorban Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár, a kerület országgyűlési képviselőjéi illeti köszönet és hála. Ő kezdeményezte, ő támogatta teljes erejével és odaadásával ezt a szép ünnepségsorozatot és mind a három napon keresztül a legélénkebb érdeklődést tanúsította még a legapróbb részletek iránt is. Mi, akik végigkísértük útján, igazat adtunk annak a szónoknak, aki Darányi Kálmánt a kerület *atyái jóakarójának* nevével illette.

A balatonfüredi járás három szép napjáról az alábbiakban számolunk be:

A kiállítás megnyitó ünnepségét szeptember hó 8-án délelőtt 10 órakor szentmise vezette be, mely a parkban felállított oltár előtt folyt le. Istentisztelet után a közönség átvonult a gyógyterem épülete elé és várta Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkárnak, a balatonfüredi járás országgyűlési képviselőjének érkezését. Az államtitkár autón indult el Budapestről.

Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár megnyitó beszédet mond a Faluszövetség balatonfüredi kiállításán.

Mellette áll Mayer János ny. miniszter, Schandl Károlyné és Schandl Károly ny. államtitkár.

A megnyitás ünnepe

A megnyitó ünnepségen a következők jelentek meg: Mayer János ny. miniszter, a Faluszövetség elnöke; Schandl Károly ny. államtitkár, a Faluszövetség elnökhelyettese; Blaha Sándor belügyi államtitkár; Andreev Károly, Erdőy-Harrach Tihamér, Örfly Imre, Rubinek István és Zsigmond Gyula országgyűlési képviselők; Malatinszky Ferenc felsőházi tag; Gyömörey György zalai főispán; Bödy Zoltán zalai és Horváth Lajos veszprémi alispán; a földművelésügyi miniszter képviselőiben Diczenty Dezső, az Ampelológiai Intézet vezetője; Strommer Viktorin tihanyi apát; Entz Géza egyetemi tanár, a tihanyi biológiai kutató intézet vezetője; Gortvay György miniszteri osztálytanácsos, a Társadalom-egészségügyi Múzeum igazgatója; Konez János főjegyző, az Országos Jegyzőegyesület elnöke; Keller Lajos, a Stefánia Szövetség igazgatója; Fekete Sándor dr., a Stefánia Szövetség főorvosa; Staub Elemér ny. államtitkár, a Duna-Tiszaközi Mezőgazdasági Kamara elnöke; Ibrüg Károly, a Magyar Gazdaszövetség igazgatója; Éhn Kálmán és Steuer György volt országgyűlési képviselők; Baross Endre dr., m. kir. gazdasági főtanácsos, a Magyar Szőlőgazdák Országos Egyesülete igazgatója; Diószeghy Ottó báró, az Országos Mezőgazdasági Kamara titkára; Faber György, az Alsódunántúli Mezőgazdasági Kamara titkára; Wanke Gusztáv, az OKH elnöki osztályfőnöke; Malcoms Gyula báró és Iklódy Szabó János földbirtokosok; Dezső Kázmér Nagykőrös polgármestere; Szigethy-Varga László m. kir. gazdasági főtanácsos; Radnóti István és Szabó Jilek Jenő a Külkereskedelmi Hivatal részéről; Szabó Jenő dr., a Földmunkásvállalkozó Szövetkezetek részéről; Jankó István, a topolnai szőlészeti és borászati felügyelőség vezetője; László József mérnök, a Társadalom-egészségügyi Múzeum részéről; Vranovits Imre a Magyar Országos Tudósító képviselőiben.

Balatonfüredről és a járásból: Mesterházy Ferenc főszolgabíró, Cs. Darab József balatonfüredi községi bíró; Bánó Dezső, Balatonfüred gyógyfürdő rt. vezérigazgatója; Brinczey Aurél fürdőigazgató; Schmidt Ferenc dr. egyetemi magántanár, főorvos; Magyar Ferenc dr. főjegyző; Istvánffy Miklós ny. tábornok; Cséplő Ernő, a Balatoni-Szövetség igazgatója; Szulzer Lajos ny. alezredes; Babits Endre esperes-plébános; Vámos Géza ref. lelkész; Nagy Lajos szentantalfai evangélikus esperes; Horváth Lajos felsőörsi prépost; Horváth Zsigmond, a balatonfüredi gazdakör elnöke; Somogyi Imre, a balatonudvari gazdakör elnöke; Bereczky Gyula, a balatonszöllősi gazdakör elnöke; Országh István cserkészparancsnok; Holcsey János ny. államvasúti főfelügyelő; Iván József polgári iskolai igazgató és Mangold Gusztáv, a Balatoni Társaság részéről.

A Faluszövetség tisztikara részéről: Tölgyes István dr., a Szövetség igazgatója; Szekeres László dr. főtitkár; Wieser Béla titkár és Mayer Emil, a Vasárnap felelős szerkesztője.

Darányi Kálmán miniszterelnökségi államtitkár 11 óra után érkezett meg és rövid üdvözlés után nyomban kezdetét vette a megnyitó ünnepség.

A Balatonfüredi Polgári Dalegyet

előadta a Magyar Hiszekegy-et, majd Cs. Darab József községi bíró, Balatonfüred község és a járás nevében üdvözlőbeszédet mondott. Formás szavakban köszöntötte a megjelent előkelőségeket és a kiállításon résztvevő intézmények képviselőit, méltatta a kiállítás nagy jelentőségét és hangsúlyozta a balatonvidéki borok kiválóságát. Lelkes tapsokkal fogadott beszéde után felkérte Darányi Kálmán államtitkárt a kiállítás megnyitására.

Most Darányi Kálmán államtitkár mondotta el nagyhatású megnyitóbeszédét.

Darányi államtitkár beszéde

— Ha megvizsgáljuk azokat az okokat, — mondotta többek között — melyek lehetővé tették annyi vihar után a nemzet fennmaradását, észre kell vennünk, hogy a legdöntőbb időkben villamosáram módjára szalad végig a nemzet testén az élniakarás, amely rendkívüli erőt ad a további kitartásra és küzdelemre. Ne tartsa senki tuzásnak, ha egy-egy kiállítást a nemzeti erő és élniakarás megnyilatkozásának tekintünk, mert az ilyen mozaikokból tevődik össze a nemzet egységének és munkakészégének teljessége. Ez a most megnyitott kiállítás is szimbóluma a nemzet élniakarásának és az a munka és erőfeszítés, mely a kiállítást létrehozta, bizonyosságul szolgál arra, hogy ez a nemzet továbbra is élni és minden körülmények között kitartani akar.

— Lakihegyen most épült meg az új rádióállomás, — folytatta az államtitkár. — Az a zseniális mérnök, aki ezt az új leadóállomást szerkesztette, ugy oldotta meg a feladatát, hogy az egész hatalmas építmény, mint fordított kup, egyetlen egy ponton áll és mégis teljes biztonsággal és szilárdsággal. A rádióállomásnak ez a képe mélyeséges szimbólumot jelent. Azt jelenti, hogy a magyar nemzet egyetlen biztos és szilárd pontja a magyar falu. Ebből a mélyeségből mennek felfelé szüntelenül azok az erők, — részben megfinomodva, meg-nemesedve, részben megromolva — amelyekből kialakul aztán az az élet, amit városi életnek nevezünk. A tetőn helyezkednek el végül a magyar nemzet kiteljesedett vágyai és álmjai a jövőt illetően.

— A Faluszövetség kiállítása más tanúsággal is szolgál. A nemzeti társadalom minden rétege képviselve van a kiállítók sorában: gazda, iparos, kereskedő és kulturális intézmények. Ime, itt ezuttal megtaláltuk azt az összefogást, melyet mi nemzeti egységnek nevezünk.

Az államtitkár végül meleg köszönetet mondott a Faluszövetségnek áldozatkésztségéért, mely a kiállítás megrendezését lehetővé tette és megnyitottnak jelentette ki a kiállítást.

Lelkes és hosszantartó taps követte az államtitkár beszédét, majd Mayer János, a Faluszövetség elnöke és Darányi Kálmán államtitkár, s az előkelőségek a kiállítás megtekintésére indultak. A vendégek másfél-órahosszat tartózkodtak a kiállítási termekben, tüzetesen megtekintettek mindent, végül a legteljesebb megelégedésüknek adtak kifejezést a látottak felett.

Egy órakor a Grand Hotel kert-helyiségében többszáz terítékes disz-ebéd volt.

A kiállítás

A balatonfüredi mezőgazdasági, ipari, kulturális és egészségügyi járási kiállítás különböző csoportjait a gyógyterem épületében lévő pompás díszteremben és a hozzácsatlakozó két mellékteremben helyezte el a rendezőség. Egyrészt a kiállítási anyag valóban komoly értéke és változatos-sága, másrészt a rendezés izlésessége, ötletessége és ujszerűsége, olyan látványt nyújtott, hogy a jelenlevő szakemberek is megállapították, hogy ez a kiállítás magasban tulszárnyalja a szokásos vidéki kiállítások színvonalát és Balatonfüreden, — ahol egyébként évenként rendeznek kiállításokat — ilyen, minden tekintetben sikerült kiállítást még nem igen láttak.

A gyógyépület előtti parkban a balatonfüredi cserkészcsapat kapufórnára kiképzett, nádból font óriás-cserkészkalapja alatt haladtak át a látogatók. Ez a nevezetes kalap egyébként a gödöllői világtáborozáson is sikerrel szerepelt.

A kiállítás bejárata előtt jobbról a zánkai m. kir. államerdészeti csemetekert érdekes modelljét láttuk, balról pedig Bárczy János balatonfüredi kádármeister remekbe készült hordója állította meg az embert. Az előcsarnokban Lőrincz Lajos füredi mulakatos egészségügyi berendezéseket helyezett el.

A gyógyépület első emeletén várta a nézőt a kiállítás a maga teljességében. Külön teremben foglalt helyet a budapesti Népegészségügyi Múzeum nagyszerű csoportja. Rendkívül szemléltető és tanulságos grafikonokon, táblákon, diapozitíveken és modelleken felsorakoztak a balatonfüredi járás népmozgalmi adatai; az emberi test szerkezetére és működésére vonatkozó ismereteink; az ember táplálkozásával, a köztisztasággal, fürdőberendezéssel, anya- és csecsemővédelemmel kapcsolatos tudnivalók; az elősdiék (szunyog, légy) hatalmasan felnagyított, ijesztő példányai. Egy másik csoport a nemibetegségekről, kuruzslásról, a gáz elleni védekezésről, a tuberkulózisról tájékoztatót; végül a kiállítást lezárta a fürdőügy és a balesetekre vonatkozó anyag. A múzeum nagyszerű kiállítását Gortvay György miniszteri osz-

tálytanácsos, igazgató irányítása mellett *László József* mérnök rendezte.

A nagyteremben legelsőnek a tihanyi *Magyar Biológiai Kutatóintézet* csoportja vonta magára a figyelmet az intézet munkásságára vonatkozó grafikonokkal, fényképekkel és kiadványokkal. A kiállítási anyag, mely egyébként *Klebsberg Kunó* gróf nagy emlékének hódolt, érdekeljes választ volt azokra a rosszindulatú kritikákra és alpári gunyolódásokra, melyekkel az intézetet a múltban illették. Az izléssel csoportosított, meggyőző erejű anyagot *Entz Géza* dr. egyetemi tanár, az intézet vezetője irányításával *Méhes Gyula* dr., *Rotavides Mihály* dr. és *Krepuska Gyula* dr. állították össze.

A kitünő hírű budapesti *M. kir. Ampelológiai (szőlészeti) Intézet* hatalmas és érdekesen csoportosított anyaga képek, térképek és grafikonok segítségével mutatta be a magyar szőlőterület eloszlását; a borkivitel alakulását; a csemegeszőlőfajták összetételét, a szőlő tápértékét, a mustsűrítőt, borlepároló telepeket, vessző- és ojtványtermelő telepeket; továbbá borpárlat, süritett must, borecet, étellecet, pezsgő, borok, ürmös. stb. árumintákat és szőlőfajtákat állított ki. A kivilágított diaposzitiveknek igen sok szemléltető volt. Az intézet — nagyon helyesen — nyolc oldalas ismertető füzetet is adott a látogatóknak. A füzet a kiállítási anyagot ismerteti. Az Ampelológiai Intézet értékes kiállítását maga az intézet vezetője, *Diczenty Dezső* kísérletügyi főigazgató rendezte.

A *M. kir. Külkereskedelmi Hivatal* teljes falat betöltő, érdekes, ujszerű anyaga 12 képtáblán mutatta be a gyümölcsfajták helyes csomagolásának fontosságát, továbbá kiállította a megfelelő gyümölcsládákat. Találunk továbbá a borkivitel jelenlegi állására, fejlődésére, ut irányára vonatkozó adatokat megkapó formában és a magyar borvidékekre vonatkozó érdekes táblákat. A hivatal kiállítását szemléltető erő, a megszokottól való eltérés és érdekesség jellemezte.

A *Balatonfüredi gyógyfürdő* rt. muzeumának érdekes darabjait csoportosította. A versek, elismerőlevelek, fényképek, régi szinlapok, hírlapi cikkek, térképek és statisztikai adatok Balatonfüred szépségét és páratlan gyógyerejét dicsérik.

Idősb Mangold Gusztáv hírlapíró Balatonfüredre vonatkozó emlékeket állított ki, továbbá a természetes szőlőgyógyomódra és annak alkalmazására vonatkozó anyagot mutatott be.

A balatonmenti *Kékkuti Ásványvíz Gyógyforrás* (Oswald László és társai) a jóhírű és kitünő szénsavas ásványvizet állította ki.

A kiállítás háziipari, művészeti és kulturális csoportjából ki kell emelnünk, a kitünő festőművész: *Proti-*

Minden hangszert

legjobb minőségben és a legolcsóbban vásárolhat a hirneves

Reményi Mihály

hangszertelepén. Budapest, VI./15, Király-utca 58-60.

Kérje 51. sz. díjmentes árjegyzékemet.

winszky Ferenc szép tárlatát; a *Magyar Iparművészeti Szalon* rendkívül izlése disztárgyait; a *balatonarácsei református leányegylet* pompás kézimunkáit; *Istvánffy Miklósné* gyönyörű himzésű asztalterítőjét; a *balatonfüredi iparművészeti bolt* izlése kézimunkáit; a *balatonfüredi polgári iskola* kézügyességi gyakorlatainak eredményeit, kézimunkáit és rajzait; a *balatonfüredi római katolikus elemi iskola* kézimunkáit; *Boszik Kálmán* kunszentmártoni fazekasmester szép vázáit és cserepeit; *Köves Lajos* és fia füredi fadiszmüves emléktárgyait; *Gácsér Kata* veszprémi iparművész ujszerű, nagyon szép és művészi kerámiai tárgyait; *Jarosch László* festményeit; *László Gáborné, László Lajosné, Németh Jolán* és özvegy *Kéry Jánosné* kézimunkáit, illetőleg pompás szőnyegeit.

Az ipari csoportban kitünő ruhák, cipők, fatárgyak, hordók sorakoztak egymás mellé; *Lörinc Lajos* gép- és műlakatos kovácsolt vasból készült kandalábert állított ki; a *Balaton Halászati rt.* (Siófok) halászati esz-

közöket; *Király Sándor* jóhírű budapesti cég kitünő permetezőket, kézi-darálókat, kukoricamorzsolókat és gyümölcsprést állított ki.

A mezőgazdasági csoportban termények, gyümölcs, — szőlő, barack, alma, körte, mandula, szilva — mosolyogtak a látogatóra és a hirneves balatonmenti borok sorakoztak egymás mellé izlése palackokban. Ki kell emelnünk *Iklódy Szabó János* alsóörsi gazdaságának, *Fejes Béla* arácsi, *Holéczy János* arácsi, *Óri Imre* arácsi, özv. *Vadnay Béláné* füredi, *Német Sándor* dr. csopaki, *Varjas Géza* lovasi, *Szenes György* füredi, *Baradlay Jenő* füredi gyümölcs-csoportjait. A *m. kir. Dohányjövődék* a Magyar Kegyes Tanítórend dörgicsei gazdaságában dohánytermelési kísérleteket végez, melynek szép sikerét a kiállított dohánylevelek igazolták. A kiállítási terem közepén *Holényi Gyula*, Cs. *Darab József*, *Oblatt Sándor*, *Pettkó Zsigmond* és *Márton Jenő* dr. füredi termelők pompás borai sorakoztak egymás mellé.

Herceg Quadt Sándorné hidegkúti uradalma vadásztrofeákat és facsemetéket állított ki.

Végül meg kell emlékeznünk a *Vasárnap* kiállításáról, mely *Mit nyújt szövegben?* és *Mit ad képen?* felírás alatt 12 nagyméretű, ujszerűen csoportosított táblán mutatta be a lap szellemi tartalmát, rovatait és megjelenési formáját. A *Vasárnap* kiállítása teljes sikert aratott.

A Balatoni Szövetség közgyűlése

Szeptember hó 8-án, délután 4 óra-
kor a gyógyépület földszinti termé-
ben, szépszámú közönség előtt folyt

A „Vasárnap” csoportja a balatonfüredi kiállításon.

le a *Balaton Szövetség* évi közgyűlése.

Malatinszky Ferenc felsőházi tag, szövetségi társelnök nyitotta meg a közgyűlést. Üdvözölte *Darányi Kálmán* államtitkárt és a megjelent előkelőségeket, majd előterjesztette *Iklódy Szabó János* javaslatát, mely nagyobb vasuti kedvezményt kíván biztosítani mindazok számára, akiknek a Balaton mellett telkük, vagy háztulajdonuk van. Előterjesztette továbbá *Szigethy Wurga László* javaslatát, mely a Balatonvidék gyümölcs- és zöldséggazdálkodásának átszervezésére vet fel figyelemreméltó gondolatokat. Ezután *Cséplő Ernő* igazgató olvasta fel az évi jelentést, mely megállapítja, hogy az időjárás mostohaága miatt a fürdőüzemek nehéz helyzetbe kerültek, úgyhogy adózási és más természetű kötelezettségeiknek eleget tenni nem tudnak. A jelentés köszönetet mond az államvasutaknak a már életbeléptetett kedvezményekért, de továbbiakat kíván, mert csakis olcsó utazással lehet a Balatonhoz tömegeket hozni. A jelentés meleg szavakkal emlékezik meg *Batthányi Lajos* grófról, aki 25 éven keresztül töltötte be a Szövetség elnöki tisztét és magas korára való tekintettel e tisztéről most lemondott. A közgyűlés örökös tiszteletbeli elnökké választotta meg. Tiszteletbeli tagokul választotta meg a közgyűlés *Hóman Bálint* és *Fabinyi Tihamér* minisztereket. Végül *sárbogárdi Mészöly Gyula* kormányfőtanácsos terjesztette elő javaslatát, mely szerint a Szövetség Tihanyban állítson emlékművet *Darányi Ignác* volt földmivélsügyi miniszternek, mert ő államosította a kikötőket és ő építtette meg a tihanyi kikötőt. A javaslatot elfogadták, mire a közgyűlés véget ért.

Műkedvelők versenye

Szeptember hó 8-án, délután 5 órakor került sor a műkedvelő gárdák versenyére, mely a balatonfüredi Kisfaludy mozgósínházban folyt le, nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében. A több mint három órán át tartó előadást élénk figyelemmel hallgatta végig *Darányi Kálmán* államtitkár és neje.

Az előadást *Fazekas Etelka* (Szentantalfa) szavalata vezette be. *Krüger Aladár*: „*Kászoni fiu*” című költeményét adta elő mély érzéssel. A *Faluszövetség* elismerő oklevéllel tüntette ki.

Ezután következett *Zánka* mely a 16 tagu műkedvelő gárdája, mely a *piros bugyelláris* harmadik felvonását játszotta el meglepő készséggel. A szereplők közül külön is ki kell emelnünk *Szücs Lenkét*, *Burján Lajost*, *Geisler Kálmánt*, *Schiffer Irént*, *Púpos Krisztinát* és *Púpos Esztert*, akik a főszerepeket alakították

és jól megállották a helyüket. A kitünő előadást jeles hozzáértéssel *Szücs Lenke* rendezte. A hírlóbizottság a műkedvelő társaságot a *Faluszövetség* aranyérmével tüntette ki.

Most a *balatonfüredi iparos műkedvelők* tiz tagu gárdája adta elő *Bónyi Adorján*: „*Egy kis senki*” című vígjátékának második felvonását. A pompásan gördülő játékon nagyon sokat mulatott a közönség. A nézőket meglepte, hogy a nagyvárosi környezetben történő darabban mennyire otthonosan érezték magukat a szereplők. *Béres Mária*, *Bodó Katalin*, *Nagy Baba*, *Kenyeres Vilma*, *Lőrincz Lajos*, *Bodó Gábor*, *Kammerer Károly* gyakorlott és tehetséges műkedvelők. Az előadást *Bodó József* tanár, ipartestületi jegyző rendezte avatott és biztos kézzel. A bírálóbizottság a kitünő gárdának a verseny első díját: a *Faluszövetség* ezüst serlegét ítélte oda.

Végül a hét tagu *tihanyi műkedvelő gárda Szilárd János*: „*Megyen a nyáj*” című egyfelvonásos falusi drámáját adta elő nagy és őszinte sikerrel. A darab szereplői: *Kungli József*, *Farkas István*, *Horváth István*, *Csizmazia Imre*, *Horváth Margit*, *Sörös Margit* és *Malkó Margit* ebben a sötéthangulatu, ősi indulatokat felvető drámában bámulatos igazsággal alakítottak mélyseges emberi figurákat. *Horváth Margit* a szerelmes leány nehéz szerepében olyan igaz emberi hangokat ütött meg és annyi átérzéssel szenvedte át szerepét, hogy valósággal elragadta a közönséget. Nagyszerű volt *Kungli József* alakítása is egy öreg földmives szerepében. A műkedvelő gárda valamennyi szereplőjének és *Porrogi Ferenc* bognárnak, az előadás kitünő rendezőjének, teljes elismerés jár. A bírálóbizottság a jeles gárdának *Darányi Kálmán* államtitkár tiszteletdíját és a *Faluszövetség* aranyérmét ítélte oda.

A műkedvelő gárdák versenye a füredi ünnepek egyik legérdekesebb eseménye volt

Szőlősgazdák értekezlete

Szeptember hó 9-én a bírálóbizottságok megkezdették a kiállított anyag felülbírlását a díjak odaitétele végett. A kiállítást ezen a napon is szépszámu érdeklő közönség látogatta.

Szeptember hó 10-én, vasárnap délelőtt istentisztelet volt, majd megérkeztek *Budapestről*, *Győrből* és *Veszprémből* a filléres gyorsvonatok vidám utasai és előzónltek a parti sétányok bor- és gyümölcsárait és a kiállítási termeket.

Délután 2 órakor járási leventever-seny zajlott le a Balatonfüredi Sport Club sportpályáján. A versenyen fő-

ként a balatonfüredi leventék jeleskedtek.

Délután 2 órakor került sor a *Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének* nagyszabásu értekezletére, melyet a gyógyépület földszinti termében rendeztek a balatonmenti szőlősgazdák részvételével.

Az értekezleten megjelent *Darányi Kálmán* miniszterelnökségi államtitkár, továbbá a földmivélsügyi minisztérium képviselőiben *Diczeny Dezső* kisérletügyi főigazgató és képviseltette magát a Külkereskedelmi Hivatal, a vármegye és még más intézmények.

A nagygyűlésen *Somogyi István* kiscgazda mondott megnyitóbeszédet, majd *Waldbott Kelemen* báró a szőlősgazdatársadalom aktuális kérdéseivel és sérelmeivel foglalkozott.

— A magyar közzgazdasági politikának — mondotta — *egyik tenge-lyvéé kell tenni a szőlő- és borgazdaságot*, mert az sok százezer családnak ad kenyeret. A szőlősgazdák az iparral egyenlő támogatást várnak a kormánytól, s örömmel állapíthatjuk meg, hogy a földmivélsügyi miniszter átérzi a szőlősgazdák helyzetét és megsegíti őket.

Ezután *Darányi Kálmán* államtitkár emelkedett szólásra, aki beszédében hitet tett amellest, hogy a *balatonmenti szőlősgazdák szívvel-lélekkel támogatják nehéz munkájában a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületét*. A meglévő bajokat betetőzi az a sok elemi csapás, mely egyes borvidékeket majdnem teljesen elpusztított. A kormány azonban máris sokat tett a károsult gazdák és a szőlőmunkások megsegítésére; így az *adóhátralékok tekintetében adókedvezményeket nyújtott* s a pénzügyminisztérium intézkedett, hogy azok a gazdák, akik kamatot nem tudnak fizetni, a helyi pénztintézeteknél *haladékokat nyerjenek*. A földmivélsügyi minisztérium a károsult gazdák részére szőlővesszőket fog rendelkezésre bocsátani. A kormány a károsult vidékeken nagyszabásu közmunkákat indított. A szőlősgazdák teljes erővel tovább kell küzdeniök a borfogyasztási adó teljes eltörléséért s éppen ezért az eddiginél nagyobb mértékben kell szervezkedniök és egy táborba tömörülniök.

Hosszasan ünnepelték *Darányi Kálmán* államtitkárt nagyhatásu beszéde után, majd *Baross Endre* dr., gazdasági főtanácsos, egyesületi igazgató bejelentette, hogy a Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesülete a szesz-kérdést most tárgyalja a földmivélsügyi minisztériummal. A bortermelők kitanának régi álláspontjuk mellett és követelik, hogy az *emberi fogyasztásra szolgáló szesz csakis gyöngébb minőségü borból és gyümölcsből legyen kifőzhető*. A kormánynak a

szőlő- és borexport tekintetében engedményeket kell tennie és a gazdadósságokat úgy kell rendeznie, hogy a régi adósságokat a jelenlegi alacsony terményárakhoz arányosítsa.

Több felszólalás következett ezután, így Farkas Vilmos azt hangoztatta, hogy a gazdatársadalom ne a kormánytól várjon minden segítséget; Nagy Lajos evangélikus esperes a szeszkartel és a rézgálickartel teljes megsemmisítését sürgette; Csapó Károly a szénkéneknek vámtmentes behozatalát és árleszállítását kérte; Tóth Viktor a válsággal küzdő szeszfőzdek megsegítését kívánta; Miklós Aladár a hegyvidéki bortermelők nehéz helyzetével foglalkozott. Szabó János Jenő, a Külkereskedelmi Hivatal képviselőjében hangsúlyozta, hogy nagy súlyt helyeznek a bortermelők érdekeinek megvédésére. Cs. Darab József a szeszdó 50 százalékos mérséklését kérte és aggodalommal mutatott rá, hogy a szőlészeti szakoktatás a Balaton környékén erősen visszafejlődött, ami ellen tenni kell. Diczenty Dezső a földmivelésügyi minisztérium képviselőjében bejelentette, hogy a szőlősgazdák a szénkéneget majdnem a beszerzési áron kapják a jövőben.

A felszólalásokra Waldhoff Kelemen báró válaszolt, aki megnyugtatta a bortermelőket, hogy a borfogyasztási adó teljes eltörléséért az egyesület fáradságtalanul küzd tovább. Örömmel állapította meg, hogy a magyar bor védelmére külföldön hathatós intézkedések történtek, s leszögezte, hogy az egyesület kiméltlenül szembeáll a kartelek tulkapásai ellen. A bortermelők és az ipari szeszkartel között éles küzdelem folyik, de remélhető, hogy a küzdelemből a borérdekeltségek kerülnek ki győztesen és a jövőben az emberi fogyasztásra szolgáló szesz kizárólag csakis borból és gyümölcsből állítható majd elő. Leszögezte, hogy a bortermelői kimérések kiharcolása az utóbbi idők egyik

legnagyobb eredménye volt, majd tiltakozott az ellen, hogy a termelői kiméréseket kereseti adóval sújtsák, mert ez az adókievetés teljesen törvényszerűtlen.

A gyűlés lelkes hangulatban, az egyesület elnökségének élterésével ért véget.

A legszebb ünnepség gyermekszépségverseny

Szeptember hó 10-én, vasárnap délután 2 órakor folyt le a kiállítással kapcsolatos ünnepélyek legkedvesebike: a gyermekegészségügyi és szépségverseny. A füredi gyönyörű partmenti sétányon gyülekeztek karon ülő, alig típegő, vagy már bátrabban lépegető apróságokkal, a szülők, mintegy hatvanan a füredi járásból, nélyet foglaltak az előre elkészített padokon és izgatottan várták a bírálóbizottság érkezését. A szépségversenyen megjelent Darányi Kálmán államtitkár neje, sokan a füredi hölgyek közül és a kíváncsiak nagy tömege vette körül a padokkal elhatárolt gyülekezőhelyet. Rendkívül bájos látványt nyújtott a sok apróság, néhány hónapostól három évesig, amint mosolyogva, gügyögve, sivalkodva álltak a nézők, majd később az orvosok vizsgálódó tekintetét.

Az ünnepséget Schmidt Ferenc dr. egyetemi magántanár, egészségügyi főtanácsos nyitotta meg megkapó szavakkal:

— A Faluszövetség — mondotta többek közt — most a legnagyobbak helyett a legkisebbeket tünteti ki. De ez a kitüntetés valójában az anyákat illeti, mert ez a verseny az anyai szeretet versenye. A legnagyobb érték: a gyermek jólápolat külseje, mosolygó arca és tiszta, egészséges teste. A kisdedek helyett most mi hajolunk meg az anyák szeretete előtt, hogy az ő nevükben megköszönjük és meghálál-

juk az anyai szeretetet és gondoságot.

A szép szavak elhangzása után Schmidt Ferenc dr., Keserü Béla dr. járásorvos és László József, a Népegészségügyi Muzeum képviselője egyenként gondosan megvizsgálták a kicsinyeket, feljegyezték a szükséges adatokat, majd amikor a vizsgálatot befejezték, összeállították a legszebb és legegészségesebb gyermekek névsorát.

Ezután a díjak kiosztására került sor. Az aranyláncot és tíz ezüzláncot Darányi Kálmánné akasztotta, kedves szavak kíséretében, az apróságok nyakába, mialatt az édesanyák szeme sugárzott az örömtől és boldogságtól.

Az aranyláncot — a verseny elsődíját — a 11 hónapos Kiglits Mártának (Balatonfüred) ítélte oda a bizottság.

Ezüzláncot kaptak az alább következő apróságok, akikre még sehogyssem illenek a komoly, nagyos nevek:

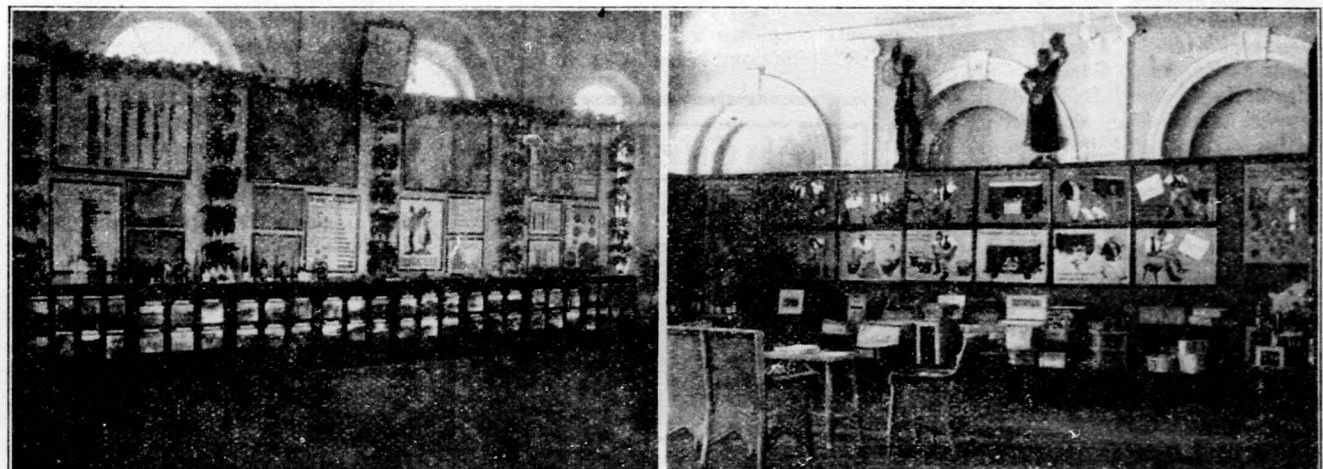
Heiser Tibor (Szentantalfa), Korpádi István (Arács), Kungli József (Vászoly), Országgh Attila (Balatonfüred), Pintér Ilonka (Csopak), Schiffer Gizella (Zánka), Schumacher Anna (Balatoncsicsó), Schumacher Erzsébet (Vászoly), Sós Miklós (Balatonfüred) és Tóth Ferenc (Balatonfüred).

A verseny többi résztvevő szülői a Stefánia Szövetség elismerő oklevelét és egy-egy gyermekápolással foglalkozó könyvet kaptak elismerésül.

A szép és bensőséges ünnep ezzel véget ért.

A kiállítási termek ezen a napon különösen élénk látogatottságnak örvendtek. Délután Siófokról különhajóval körülbelül ötven főnyi svájci kiránduló csoport rándult át Füredre és természetesen megtekintették a kiállítást.

Délután öt órakor a parti sétányon, a balatonfüredi gazdakör rendezésében, magyarruhás leányok és

Képek a Faluszövetség balatonfüredi kiállításáról.

Balról: a M. kir. Ampelológiai Intézet, jobbról: a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal csoportja.

legények pompás táncokat adtak elő rengeteg néző előtt. Este vidám magyar bál zárta le Füred háromnapos ünnepségeit.

A balatonfüredi kiállítás nagy erköcsi sikerében osztoznak mindazok, akik örömmel és odaadással vették ki részüket az előkészítés fáradságos munkájából. Ugy a balatonfüredi hatóságok és intézmények vezetői, mint a balatonfüredi járás községeinek rendező-bizottságai mindent elkövettek a siker érdekében és fáradozásukat tökéletes mértékben igazolta a gyönyörű kiállítás. Természetesen a legtöbb munka és legtöbb felelősség a *Faluszövetségre* hárult, melynek tisztségviselője *Tölgyes István* dr. igazgató irányításával most is eredményesen végezte el feladatát. Külön elismeréssel kell kiemelni *Wieser Béla* titkár nevét, aki mint a Szövetség kiállítási ügyeinek intézője, ez alkalommal is teljes felkészültséggel állta meg a helyét.

A kiállítás *borászati, mezőgazdasági, kertészeti, gyümölcsészeti, halászati, vadászati, ipari, női kézimunka, iparművészet, művészet, iskolai* csoportjaiban díjat nyertek névsorát lapunk jövő heti számában tesszük közzé.

MAYER EMIL.

A tőke és a munka harmóniája

Remek és tömör meghatározás. A miniszterelnök ur mondta a solymári hős bányászok kitüntetése alkalmával, amikor a vitézségi érmeiket és pénzjutalmakat személyesen adta át, hogy az ünnepély jelentőségét a munka önfeláldozásának országos megbecsülésével is emelje . . . A tőke és a munka harmóniája . . . Ha azt kérdeznők, mi a világ közgazdasági fejtetőre állíthatóságának oka, egy feleletet adhatnánk csak rá, a tőke indokolatlan mohóságát s a munka megbecsülésének hiányát. A gyógyszeres pedig, amit Gömbös Gyula miniszterelnök mondott: a tőke és a munka harmóniája. Ezt keresik most világszerte s ezt kell keresniük nekünk is. A harmóniát, az összehangolást, az érdekek igazságos egyeztetését, ami minden dolgozónak megbecsülése és boldogulása. S ha mindeniké, akkor az egész országé is. Mert nem lehet a nagy tőke, akárminek is hívják, banknak, karteleknek, vagy gyárnak, állam az államban és nem lehet más érdeke, mint ami a nemzeté és államé is. Jól tudjuk, hogy ez a baj általános és világgjelenség. De ha meg tudott a kényelhetetlen harc indulni a kartelek és bankok megrendszabályozására olyan kifejezetten ipari államokban, mint az

Egyesült-Államok és Németország, akkor nem szabad késlekednie nálunk sem, ahol az ország agrárjellege sokkal sürgősebbé és indokoltabbá teszi, mint bárhol másutt. Legyenek erősek már azok a markok, amelyek az egyre távoluló agrárrolló záró felét markolhatják meg. Szorít-

sák össze, amennyire lehet s amennyire méltányos. Ne a mindent lenyelni kész szörnyeteg tátott szájához hasonlítson, hanem az egymást szeretettel ölelő magyar testvérek egymásba fonódó karjához. Akkor lesz harmónia. De boldogulás is . . .
M. J.

A honvédelmi minisztérium egész esztendei terményszükségletét azonnal megvásárolja

Legkisebb ár: 8 pengő búzáért, 7 zabért és 4 rozsert

Abba a nagyszabású kormánykicébe, amely az új termés értékesítési feltételeinek megteremtésére törekszik, bekapcsolódott a *honvédkincstár* is. A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amelyik utasítja az összes illetékes katonai kincstári szerveket, hogy a *kincstár egész esztendei terményszükségletét nyomban vásárolják meg*. Nagy szó ez, hiszen egész tekintélyes mennyiségek felvásárlását jelenti ugy *buzában, mint rozshan és zabban*. De növeli értékét a rendelkezésnek, hogy beszerzési forrásul a *termelőket jelöli meg*. Ki-

kapcsolódik tehát minden közbülső kéz és a gazda így a legjobb árhoz jut, ami még más módon is biztosítást nyert. A rendelet ugyanis meg szabja a minimális árakat is, amelynél kisebb áron a honvédkincstár nem fog vásárolni. *Ez a minimális ár búzánál nyolc, zabnál hét és rozsnál négy pengő*. De a gabonánál ehhez még hozzájön a gabonajegy értéke is. Ha persze a helyi árak ennél magasabbak, a kincstár ezt az árat fizeti meg a gazdának, akitől vásárol. Nem kétséges, hogy ez az intézkedés jó hatással lesz az egész terménypiacra.

Szeptember hó 20-ig lehet felajánlani az adógabonát

A piactól legtávolabb eső adózó sem kaphat kevesebbet a búzáért 11, a rozsert 7 pengőnél. Aki szeptember hó 5-ig felajánlotta terményét, mázsánként 50 filléres felárat kap

Mint ismeretes, az első kormányrendelet szerint szeptember hó 5-ig kellett az ugynevezett *adógabonát* felajánlani. A beérkezett jelentések szerint szeptember 5-ig az ország területén mintegy *félmillió mázsa buza*, vagyis a piac tehermentesítése szempontjából figyelemreméltó mennyiség ajánlatot fel adófizetésre. Az elkésett cséplésre való tekintettel a gazdatiszadsalom részéről az a kívánság

merült fel, hogy a *bejelentési idő meghosszabbíttassék*, továbbá, hogy az *átvételi ár meghatározott összegben állapíttassék meg*, nehogy az adózók javára aszerint, hogy az átvétel korábban vagy későbbben történik-e, különböző átvételi összegben számoltassanak el.

A felmerült kívánságokat méltányolva, a pénzügyminiszter a *Buda-pesti Közlöny* (hivatalos lap) szeptember hó 10-iki számában közölt rendelettel a *bejelentési határidőt szeptember 20-ig meghosszabbította*. A rendelet egyuttal a felajánlott buza és rozsz átvételi árát meghatározott összegben állapítja meg és pedig olyképpen, hogy a *szokványminőségnek megfelelő termény átvételi árát búzára 9 pengőben, a rozszra pedig 5 pengőben állapítja meg*, azzal a *kiegészítéssel, hogy azoknak, azzal a adózóknak, akik a kormány első felhívására szeptember 5-ig terményüket adóhátalékkukra felajánlották és így adófizetési készségüknek ezzel is tanujelét adták, mázsánként 50 filléres felárt engedélyez*. Ezeknél az adózóknál tehát a *buda-pesti átvételi ár*

Méhészkedjék

A méhészet kenyeret ad! A méhészetből vagyont gyűjthet! A méhészet a legjobb nyugdíj!

MÉHÉSZETI eszközökről árjegyzéket, szaklapból m u t a t ványszámot kívánatra ingyen küld

„MÉH“
A Magyar Méhészek Értékesítő Szövetkezete
Budapest, V., Arany János-utca 1/g.

Mézet, viaszket a legmagasabb napi áron állandóan vásárolunk!

buzánál 9 pengő 50 fillér, a rozsnál pedig 5 pengő 50 fillér lesz. Ha az átvétel nem Budapesten történik, a helyi átvételi árat a szállítási viszonyok figyelembevételével állapítják meg, de olyképpen, hogy vasuti, illetőleg hajófuvardíj, közvezetvám és mérlegpénz címén legfeljebb mázsánként egy pengővel csökkenthető a Budapestre megállapított és felső határt jelentő átvételi ár.

Az említett árakhoz hozzájön még a gabonajegy értéke, úgy, hogy a Budapesttől legtávolabb fekvő helyeken sem lehet kisebb az adóhátralékra felajánlott búzának elszámolási ér-

téke 11 pengőnél, illetőleg a szeptember 5-ig történt felajánlás esetében 11 pengő 50 fillérnél, a rozsnál pedig 7 pengőnél, illetőleg a szeptember 5-ig történt felajánlás esetében 7 pengő 50 fillérnél, feltéve, hogy a felajánlott buza, illetőleg rozsn minősége az előírt követelményeknek megfelel. Gyengébb, de még átvételre alkalmas minőség esetében, természetesen, megfelelően alacsonyabb árat számítanak. Az említett kedvezmények azonban önként érthetően csak a felajánlott és kitűzött határidőben be is szállított termények után járnak. A lefoglalt, de fel nem ajánlott ter-

mények átvétele ellenben továbbra is az alaprendeletnek megfelelően, a helyi piaci napi áron történik. Minden adózó, akinek gabonáját lefoglalták, saját érdekében jól teszi tehát, ha azt a most kitűzött határidőn belül pótlólag önként felajánlja.

A rendelet értelmében, amennyiben a felajánlott és beszolgáltatott egész terménymennyiség értékesítése körül haszon mutatkozik, az elért hasznot az adótarozásukat önként terményekben lerótt adózók 1934. évi adótarozása javára írják, az általuk beszolgáltatott termények mennyisége arányában.

Gömbös Gyula miniszterelnök beszéde Berettyóújfalun

Szeptember hó 10-én, vasárnap tartotta a Nemzeti Egység Pártja Berettyóújfaluban zászlóbontó nagygyűlését, amelyen Gömbös Gyula miniszterelnök is megjelent. A miniszterelnököt elkísérte utjára Sztranyavszky Sándor dr., a párt elnöke, Petri Pál államtitkár, Antal István, a miniszterelnökségi sajtóosztály vezetője, Vay László báró főispán, Kornis Gyula, Tomcsányi Vilmos Pál, Temple Rezső, Niamessny Mihály, Maday Gyula, Tóth Pál, Létay Ernő, Téglássy Béla, Urbán Gáspár báró, Zsigmond Gyula, Leszkay István, Kenyeres János és Dési Géza országgyűlési képviselők és sokan mások.

Déli 12 órakor érkezett meg a vonat Berettyóújfaluba, ahol az állomáson Szilágyi Lajos, Bihar vármegye ujonnan kinevezett főispánja, valamint Pekár Gyula, Fráter Jenő és Mártonffy Gyula országgyűlési képviselők, Ruffy-Vargha Kálmán felsőházi tag és a helyi hatóságok vezetői fogadták a miniszterelnököt.

Jakab István községi főbíró üdvözölte a miniszterelnököt, majd Gömbös Gyula válaszolt. Hosszantartó har-

sány éljenzés volt a válasz a miniszterelnök szavaira. Ezután Gömbös Gyula miniszterelnök végigment a vitézek sorfala előtt, majd behajtatott a községbe.

A Templom-téren volt a nagygyűlés, amelyen Berettyóújfaluból és környékéről rendkívül nagy tömegek jelentek meg. A nagygyűlésen elsőnek Szilágyi Lajos főispán szólalt fel, majd Molnár Imre volt vármegyei főjegyzőnek, a kerület képviselőjelöltjének programbeszéde következett, amely nagy tetszést aratott.

Gömbös Gyula miniszterelnök felszólalása következett ekkor. A miniszterelnök a kerület bizalmába ajánlotta Molnár Imrét, majd így folytatta beszédét:

— Ez a vármegye Tisza István vármegyeje, Tisza Istváné, aki örökké élni fog közöttünk. Tisza István nagy feladatokra vállalkozott, de azoknak végrehajtásában nem látta és nem tudta maga mögött azt a nemzeti egységet, amelyre én ma vágyódom. Ha ma élne, nemzeti egységet hirdetne ő is, mert velem együtt érezné, hogy ez a nemzet nagy történelmi

feladatait csak úgy tudja megvalósítani, ha egységes táborba száll és egy akarat irányítását fogadja el.

A magyar feltámadásban hinni kell!

— Ha Berettyóújfaluban átfogó gondolatot akarok adni önöknek, akkor azt mondom: A magyar feltámadásban hinni kell! A magyar nemzet, amely ezeréves történelmi multra tekint vissza, nem ítélheti meg kizárólagosan az anyagi előnyök szerint a maga helyzetét. Kormányom legelső programpontja nem lehet más, mint követelni békés eszközökkel a béke revízióját. Egyesek azt mondják, hogy a mindennapi kenyér előbbreváló. Ezeknek azt válaszolom, hogy saját vesztére tör az a nemzet, amely kizárólag az anyagiaknak él. Ha büszkéek vagyunk arra, hogy történelmi nemzet vagyunk, akkor a történelmi nemzeteket jellemző önfeláldozással, szenvedni tudással és magabizálással kell élni mindennapi életünket s tudnunk kell azt is, hogy az általános bajok mellett önmagunkban is sok a hiba.

A Faluszövetség balatonfüredi gyermekszépségversenyén résztvevő gyermekcsereg.

— Megengedhetjük-e vajjon magunknak a pártoskodást a mai időkben, amikor nagy nemzeti feladatok előtt állunk? *Megengedhetjük-e azt, hogy vallási szempontból tegyünk különbséget magyar és magyar között, amikor minden magyar egyformán kedves a mindenható magyar Istennek?* (Lelkes éljenzés és taps.) Próbálkoznak, vannak, akik idegen, általam nagyrabcsült nemzet *hivatalos jelvényével* akarnak Magyarországon propagandát folytatni. Ha nacionalisták ők, úgy tudniok kellene, hogy *nacionalistának sohasem szabad utánozni, nem szabad másolni, egész gondolatvilágának itt kell a magyar anyaföldön gyökerednie.* Nem lehet kedves nekünk az a politika, amelyet idegenből hozunk, nem, egyszerűen azért, mert nem értjük meg azt. Vannak a magyar közéletben olyanok, akik már régen szerettek volna hatalomra jutni s most legujjabban azzal kísérleteznek, hogy *vallási ellentétek szításával manővereznek ellenem, azt mondván, hogy protestáns uralmat vezettek be.* Én elsősorban magyar ember vagyok. Tudom, hogy a magyar katolikusságnak nagy érdemei vannak, ezeket az érdemeket elismerem; de akkor, amikor megfelelő embereket keresünk különböző helyekre, *egyedül a rátermettség a döntő.*

— A magyar egységet, a nemzet minden ügye iránti nagy lelkesedést, a becsületes munkát, az erkölcsi értékek gondozását, szegény testvéreinknek támogatását, a teljes és igazi magyar testvériség megteremtését *nem kicsinyes pártszempontok alapján, hanem csak a nagy nemzeti örökkévalóság utjából meritett ihlettel lehet elérni.*

A hasznot az élvezze, aki verejtékes munkával dolgozik

— Világszerte más és más világnézeti problémák merülnek fel, valahogyan roskadozik mindenütt, minden országban — belpolitikai vonatkozásban — az *elmúlt világháború előtti rendszer.* Sokan a diktatura után vágyódnak s azt mondják, tölem ezt várták volna! Én azonban ismerem fajtámat. Mert hogyan képzelem a magyar a diktatúrát? *Te parancsolsz és te engedelmeskedel, én azonban nem, mert nekem külön véleményem van.* Nem kérünk ebből a diktatúrából, de nem kérünk egy másféleből sem, mert feltételezzük, hogy a *magyar ember megéri a kor intő szavát, megéri szegény és gazdag egyaránt, — s ideozámitom a karteletet is — megéri s átalakítja a közéletet oly formára és tempóra, ami a magyar érdekeknek megfelel.* Ha azt kérdezik tőlem, hogy *miként fogalmazom én ezt meg más szavakkal, úgy a következőket mondom:*

— Mi olyan politikai rendszer után vágyódnak, amelynél a magyar köz-

élet által tárgyilagosan ellenőrzött egy törvényes akarat érvényesül, még pedig nem a csigák lassúságával, hanem a villamosáram gyorsaságával. Értem ebben azt, hogy az egész magyar közigazgatási szervezetnek, a minisztériumoktól le a legkisebb községig a mai időknek megfelelően át kell alakulnia, értem ezen azt is, hogy az egész közigazgatási szervezet, sőt tovább megyek, minden intézmény és minden egyén is, aki magát szabadnak érzi, a nemzetért van és nem megfordítva. *Én pedig, aki vezettek benneteket, vágyódom azért, hogy holdog magyarok legyenek valamenynyien s úgy igazítom az életet, hogy a hasznot ne az élvezze, aki nem dolgozik, hanem az, aki verejtékes munkával szerzi a kenyerét, akkor, azt hiszem, hogy uton járhatunk.*

„Abban az országban, melynek én vagyok a miniszterelnöke, piócáskodni nem lehet!“

— A legidősebb kérdésnek a *mezőgazdasági termékek elhelyezését tartom.* A buza világpiaci ára *5 pengő 28 fillér.* Könnyű azt mondani: *Gömbös Gyula, fizess 30 pengőt a buza mázsájáért!* Ha ennyit fizetnének, az önk zsebéből vennék ki a pénzt! Ne üljön fel tehát senki az ilyen kijelentéseknek. A magyar kereskedő álljon magas etikai alapon. Keresse meg a maga mindennapi kenyerét, *de ugyanolyan verejtékkel, mint a magyar gazda és mint a becsületes magyar kereskedők javarésze keresi;*

Az áruuzsora ellen indított küzdelem uttörői és harcosai a

„HANGYA“ SZÖVETKEZETEK

amelyek felbecsülhetetlen értékű árszabályozási tevékenységet fejtenek ki a magyar gazdaközönségnek úgy a közszükségletti cikkekkel való ellátása, mint legfontosabb terményeinek értékesítése terén. A falusi „HANGYA“ SZÖVETKEZETEK ma már nemcsak fűszer, gyarmatáru, élelmiszer, gazdasági és háztartási cikkek, ruházati anyagok, stb., stb. elosztásával foglalkoznak, hanem

mind több és több falusi szövetkezet kapcsolódik be a gazdaközönség tojás, baromfi, gyümölcs, sertés, vágómarha, stb., stb. terményeinek értékesítésébe.

Minden gazdának saját jól felfogott érdeke megkívánja, hogy tagja legyen a „HANGYA“ SZÖVETKEZETNEK, azokat vásárlásával támogassa, terményeit ott értékesítse és üzletrészejegyzések révén igyekezzék azokat erősíteni.

A szövetkezeti szervezkedésben, összetartásban nyilvánul meg az az erő, mely képessé teszi a falu közönségét a gazdasági bajok leküzdésére!

abban az országban, amelynek én vagyok a miniszterelnöke, piócáskodni nem lehet!

— Van egy másik kérdés is, amely érdekli önöket s ez a *gazdaadósságok kérdése.* Elvi álláspontom az, hogy az, aki adósságot csinált, fizesse is azt ki. Arra kell tehát módot és alkalmat adni, hogy a *magyar gazda rendszeres munkával hosszabb időn át fizesse ki azt a tartozását, amelyet rendellenes gazdasági helyzet idézett elő.* A minap azt mondtam *Solymáron* a bányászoknak, hogy becsületes magyar érzéssel, testvérként állok előtűk. Tudom, hogy sokat várnak tőlem. Várják, hogy megteremtsem a magyar harmóniát, hogy kiegyenlitem a kiegyenlítettöket, megszaporítsam az önálló gazdasági egyedeiket, hogy erős polgári szellemet vigyek a magyar közéletbe.

— Azt kívánják, hogy *igazság legyen az országban. Én ezt itt, az ország keleti határára megfogadom önöknek.* Igyekezzenek féltetenni azokat a különbségeket, amelyeket eddig tápláltak: lássák meg azt, hogy a nagy történelmi erőfeszítés előestéjén állunk, érezzük át azt, hogy *minden magyar ember sorsa össze van kötve.* Ne higyjék azt, hogy ha jól megy a szomszédnak, nem kell törődni avval, akinek rosszul megy, hiszen ha a szomszéd háza ég, tüzet fog az enyém is s akkor már késő a segítségre.

Tudom, hogy felkél a magyar nap

— Arra vágyódom, hogy olyan nemzet tarja legyenek, amely öntudatosan érzi, hogy történelmi hivatása van s feltekint nagy fiaira, akik évezreden keresztül biztos kézzel vezették. Ilyen nemzetnek büszkén és odaadással adom minden erőmet, *mert tudom, hogy felkél a magyar nap, bearanyozza majd a jelent és jövőt, abban életet teremt, mely áldásos lesz és biztosítéka lesz egy második ezer évrnek!*

Gömbös Gyula miniszterelnök beszédét megújuló éljenzéssel és tapsal fogadta a több ezer főnyi hallgatóság. *Szilágyi Lajos* főispán a hallgatóság köszönetét tolmácsolta a miniszterelnöknek beszédéért, majd *Miskolczy Pál* közjegyző, felsőházi tag, küldöttség élén adta át a miniszterelnöknek *Berettyóújfalui diszpolgári oklevelét.* *Sarkad* nagyközség nevében vitéz *Leóssy Árpád* lelkes beszélt, majd *Kiss József* gazda *Báránd, Sárrétudvari, Szerep, Nagyrábé és Bihartorda* községek diszpolgári okleveleit adta át beszéd kíséretében a miniszterelnöknek.

A közelebbső során *Szilágyi Lajos* főispán mondotta az első pohárköszöntőt az államfőre, majd *Ertsey Péter* dr. köszöntötte fel *Gömbös Gyula* miniszterelnököt, aki megújuló lelkes ünneplésben részesült. *Nyiri László*

Istálló
és
magtár-
ablak
drótbetétes üveggel.

»TITÁN« FELÜLVILÁGITÓK,
ÜVEGCSEREPEK
minden égetett cseréphez,
MINDEN ÉPÍTÉSI ANYAG

STEINER BÉLA Budapest, Báhory-
utca 16.

felszólalása után Gömbös Gyula miniszterelnök válaszolt a pohárköszöntőkre s többek közt a következőket mondotta:

— Nagy rokonszenvvel viseltem az önálló Ausztria iránt, amellyel közös politikai és gazdasági érdekeink vannak, de sohasem jut eszembe, hogy közjogi kapcsolatokkal erősítsük meg barátságunkat. Ha ma két szegény és gyöngye ország közjogilag összekötne magát, a tehetetlenség helyzetének gödrébe esne, mert tulkicsiny ez a koncepció.

— Kényelmi szempont és meddő politikai elgondolás az is, amely például a Duna-konföderáció felé igyekezik a nemzetet vezetni. A Duna-konföderáció annyit jelent, mint állandósítani a mai helyzetet, erre pedig egyetlen magyar sem törekedhet. Kívánjuk a barátságot, a gazdasági koncepcióba való bekapcsolódást, az együttthaladást a történelem utmutatása szerint, de nem mehetünk bele olyan kötöttségbe, amely Magyarországot megint másodrangú szerepre süllyesztené.

— Az egyén alaptermészete az önállóság felé való törekvés; a tehetséges és kiegyensúlyozott ember mindig erre törekszik. Az a nemzet, amely nem önállóságra, hanem kötöttségre épít, másodrendű nemzet lesz, én pedig nem akarok másodrendű ország miniszterelnöke lenni és nem akarom ilyen irányban vezetni a politikai életet.

— Ma már felismerték azt, hogy él itt a Duna medencéjében egy nép, amelynek történelmi hivatása van; ennek a nemzetnek viszont szintén tudnia kell azt, hogy mi egy történelmileg elhivatott népnek stílusa és utja. Én az önállóságot és a függetlenséget állítom oda jelszónak a nemzeti egység minden vezető politikusa és harcosa elé, hogy vigyék át a köztudatba azt, hogy csak az a nemzet tudja teljesíteni történelmi hivatását, amely elsősorban függetlenségét szolgálja.

A miniszterelnök beszéde igen nagy hatást keltett. Szünni nem akaró éljenzéssel és tapssal fogadták a mi-

niszterelnök beszédét és az egyébként máskor nyugodt bihari magyarok szinte nem tudtak betelni az ünnepléssel és az ováció mindaddig tartott, amíg a miniszterelnök eltávozott a Levente Otthonból, hogy kíséretével több látogatást tegyen.

A miniszterelnök és kísérete az esti órákban visszatért a fővárosba.

250.000 pengőt kapnak a nem állami tanítók

A legutóbbi minisztertanács a válás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére 250.000 pengőt engedélyezett a nem állami elemi iskolai tanítók részére a helyi javadalmukból a múlt iskolai évben elmaradt hátralékos illetményeik törlesztésére.

Ebből a tanítók fizetési hátralékuk százalékának megfelelő arányban fognak részesülni. Ezenkívül a nem állami elemi iskolai tanítók ügyének rendezésére további tárgyalások indulnak meg.

Kánikula lesz szeptemberben

Angliai és francia táviratok valószínűsítik, hogy a kánikuláról adnak hírt akkor, midőn nálunk az ős rendkívül hűvösen kezdődött. A várható időjárásról a Meteorológiai Intézetben a következőket mondták:

— Annak ellenére, hogy az elmúlt nyáron több meleg periódus volt ná-

lunk, amelyek rövid ideig tartottak, a hőmérséklet a normálnál alacsonyabb volt. Ennek oka, hogy Magyarország fölött nagy légnymás uralkodik, vagyis a magasban felénk áradó levegő nálunk lesüllyed, közben felmelegszik és a felhőket eloszlatja. A nappalok tehát derültek, de az éjszakák a nagy hőkisugárzás következtében erősen lehültek. Ennek következménye a szórványosan jelentkező talajmenti fagy és az Alföldön tapasztalt korai dér. Az ilyen területről a levegő kifelé áramlik. Ha a nagy légnymás centruma Csehország és Magyarország fölött van, akkor tőlünk nyugatra éli, meleg áramlatok keletkeznek. Ennek következménye az angliai és franciaországi hóhullám. Abban az esetben, ha a légnymás centruma keletre vándorol, akkor a déli légáramlatok is kelet felé húzódnak, tehát megvan a valószínűsége annak, hogy szeptemberben nálunk is beáll a kánikulai meleg.

A sertéshizlalás állása

A Magyar Gazdaságkutató Intézet jelentése szerint júliusban a sertéshizlalási tevékenység élénksége csökkent. Míg a megelőző hónapok mindegyikében a hizlalásra beállított sertések száma jelentősen nagyobb volt, mint a megelőző esztendőben, addig júliusban az új beállítások száma körülbelül egynegyeddel kisebb volt, mint 1932 júliusában. Az előző hónapok nagy beállításai következtében azonban a jelenleg hízó sertésállomány ennek ellenére jelentősen nagyobb, mint a megelőző esztendőben.

A Faluszövetség balatonfüredi gyermekszépségversenyének nyertesei. A kép jobboldalán, fehér kalapban D arányi Kálmán államtitkár neje, középen Schmidt Ferenc dr. egyetemi m. tanár, egészségügyi főtanácsos.

Az augusztusi felhozatal is már nagy volt és szeptember—októberre igen nagyszámú sertés elkészültét jelezték. Csak a téli hónapokban fog az elkészülő sertések száma nagyjából a tavalyi szintre visszaesni. Az új beállítások tekintetében a jelentést tevő gazdaságok általában továbbra is tartózkodó magatartást kívánnak folytatni. Ezzel szemben a kisgazdasági hízalás élénkül. A hussertés-hízalás terén lényeges változás nem következett be.

Negyven pengős veszteség holdanként a dunántúli kisgazdaságokban

A keszthelyi gazdasági akadémián Juhos Lajos akadémiai tanár vezetésével négy év óta számtartási központ működik, amely főleg a dunántúli kisgazdaságok helyzetével foglalkozik. Juhos tanár most nagyjelentőségű adatokkal számolt be a központ négyéves működéséről. Az 1929—1932-ig terjedő válságciklusban a számközpontra 196 kisgazdaságban vezetett számtartást. Mivel ezek a gazdaságok jó elosztással az egész Dunántúlról származnak, azért jól viszatükrözik a dunántúli gazdaságok mai jövedelmi helyzetét. Megállapítja a számközpontra, hogy 1929-től 1932-ig a kisgazdaságok holdankénti jövedelme 23 pengős nyereségről 16 pengő veszteségre csökkent, azaz holdanként majdnem negyven pengővel. A megvizsgált üzemek közül nyereséges üzem volt a gazdaságok 6 százaléka, 0,5 százalékos kamatvesztéssel dolgozott a gazdaságok 34 százaléka, veszteséges üzem volt a gazdaságok 60 százaléka. A dunántúli gazda ruha- és cipőfogyasztása az 1929-es évhez mérten 50—52 százalékra csökkent.

Érdekességek mindenfelől

Anglia egyes vidékeit elárasztották a mérges hernyók milliói. Összeviszsa csipnek minden élőlényt s fájdalmas sebeket okoznak. — Sem Guptának, az angol fogásban elhalt kalkuttai polgármesternek, Gandhi volt segédjének, az angol áruk elleni bojkott egyik vezetőjének temetésén több, mint 100.000 felizgult hindu vett részt. A fanatikus hinduk letépték a koporsó takaróját és apró szálakra tépték, hogy ereklyeként eltegyék. A temetési menet kilenc óra alatt tette meg a sírhoz vezető hatmérföldes utat. — Törökország egy olyan várossal is dicsekedhetik, amelyben már husz év óta nem fordult elő haláleset... Segirnek hívják ezt a halál által elkerült török városkát. — Ausztria kormánya meg akarja

változtatni az osztrák állam címerét. A kalapácsot és sarlót tartó egyfejű sas helyébe a kétfejű sas lépne piros-fehérszínű pajzsban. Az új kétfejű sas azonban a császári korona helyett polgári koronát hordana. — Winnipegben megjelenő „Kanadai Magyar Ujság” ezentul hetenként kétszer jelenik meg igen szép, nagy terjedelemben. — Amióta Amerika a „szárazról” a „nedvesre” átváltozott, igen nagy az érdeklődés az európai magyar borok iránt is. Tokaj, a balatoni borvidék, úgy lehet, újból felderül. Nemrégén egy amerikai csoport kereste fel a pécsi Littke pezsgőgyárat. Megcsodálták a rengeteg pezsgőt és a pincék 5—6 ezer

literes óriási hordóit. „Good luck!” „Jó szerencsét!” kiáltással sűrűn össze is kocintották poharaikat a zamatos pezsgőkóstolón. Kiderült az is, hogy a szomszjas amerikaiak honnét szereztek tudomást a pécsi Littke-pezsgőgyárról? Egy sanfranciskói cég európai megbízottja ugyanis megállapodást kötött a Littke-pezsgőgyárral, hogy évente 60.000 üveg pezsgőt vesz át Amerika részére. — Ausztriában egy Sperl Ottó nevű eggen-dorfi gazda az idén 1700 font cserebogarat fogott és pusztított el. Egy fontra 465 cserebogarat számolta, közel háromnegyed millió cserebogarat pusztítottak el.

Németországban tartózkodó gazdaifjainkhoz!

Kedves, fiatal gazdatársaim! Értesítelek benneteket, hogy szabadságomról visszaérkeztem és a ti németországi hazatérésetekkel kapcsolatban rendezendő tanulmányutamat most készítem elő. Tájékoztatlak közlöm, hogy a gyülekezés október első napjaiban lesz Hallban, odajönnek az összes Németországban tartózkodó magyar fiúk és onnan indulva Berlin, valamint Lipse érintésével jövőnk vissza Magyarországra. A részletes programot a napokban küldöm szét. A nyári németországi látogatásom alkalmával örömmel értesítelek, hogy a magyar fiúk közül sokan óhajtanak a téli hónapok alatt is Németországban maradni és házigazdájuk szívesen vállalja őket. Azt ajánlom azonban, hogy az őszi tanulmányuton ezek is vegyenek részt, annál is inkább, mert ilyen olcsón ezt az utat, ha egyedül utaznának, nem tudnák megtenni. A csoport ugyanis egy vasuti utazásnál, mint a nevezetességek megtekintése alkalmával elég tekintélyes kedvezményben részesül. Azok a fiúk, akik továbbra is Németországban maradnak, a főcsoporttól Berlinben fognak elválni. A részvételi díj most esedékes második részlete: azaz: 90 pengő, legkésőbb szeptember hó 25-éig befizetendő. Akiktól a részvételi díj nem érkezik be a fenti határidőig, azok részére a kedvezményeket nem tudjuk biztosítani, ezért fontos a részvételi díjat mielőbb a Faluszövetség címére beküldeni.

Nem mulaszthatom el, hogy ezalkalommal is ki ne emeljem azoknak a magyar gazdaifjainknak az érdemét, akik szorgalmukkal és szerény visel-

kedésükkel a vendéglátó német házigazdájunknak és a német mezőgazdasági intézményeknek az elismerését érdemelték ki. Ezeknek a derék magyar fiúknak a kiválósága tette lehetővé, hogy még a nyár folyamán is sikerült néhány utólagosan jelentkező magyar ifjút elhelyeznünk Németországban. Előttek nem kell hangsúlyozni, hiszen látjátok saját szemetekkel, hogy aki a közös érdekek ellen vét, azt megvetik. Éppen így mi is elítéljük, ha valamelyik magyar fiú megfélemedezik arról, hogy külföldi tartózkodása alatt kétszeresen kell vigyáznia magára, nehogy viselkedésével egy a csereakciónak és ezen keresztül a magyar névnek ártson. Meg vagyok győződve, hogy most az utolsó hetekben is ezeket a jó tanácsokat nem fogjátok szemetek előtt tévesztetni és az őszi hazatérés alkalmával nemcsak gazdag tapasztalatokat és kedves emlékeket, hanem a jóbarátok kapcsolatát is magatokkal hozzátok Németországból. Gazdatársi üdvözléssel a közeli viszontlátásig

Tölgyes István dr.,
igazgató.

Üzenetek: Csizmadia Jánosnak: Levelezőlapodat csak most, szabadságomról való visszatérésem után, vettem kézhez. Örülök, hogy jól érzed magad. Először a magyar ifjak jönnek haza és a németek, miután néhány napot a magyar fiukkal együtt töltenek, indulnak vissza. — Bakó Károlynak: Örömmel értesítelek a hallei Landbuntól, hogy kívánságát sikerült teljesíteni. Várom sorait. — Rongits Pálnak: Ujságunkat, remélem, rendesen kapja. — Pölös Józsefnek: Sajnálom, hogy nem találkozhattunk, pedig Allerstädtben is kint voltam.

Ajánló

szomszédodnak is a

VASÁRNAP-ot!!

SZŐLŐTERMELÉS ÉS ÉRTÉKESÍTÉS

Irja: IRSAI M. JÓZSEF szőlősgazda.

A szőlők állása, borkészletek, a csemegeszőlőleírás folytatása.

Szent István napja és az utána következő néhány hűvös nap az ország igen sok részén tetemes károkat előidéző zivatarokat és jeget hozott. Nagy szélvihar vonult el *Kecskemét*, *Bácsalmás* határában, valamint *Baranyamegyében* és a Balaton környékén fekvő egyes bortermelő falvak felett. *Kecskemét* határában egyes helyeken a szépnek mutatkozó körte-termést zölden levverte és a szőlőket is alaposan megtépázta. *Bácsalmás* határában — bár kisebb területen — még a szőlővesszőket is szétverte, úgy hogy ott már meg is volt az idei szüret. Itt a gazdák nem is akarják eladni borkészletüket, már ahol még van, mert ezidén magasabb árakat remélnek.

Legnagyobb kárt a balatonmelléki falvak gazdái szenvedtek. *Révfülöp*, *Zánka*, *Káptalantóti*, *Nemestördemic* stb. községek környékén igen nagy viharok voltak. Teljesen váratlanul jött a borzasztó erejű orkán, mely például *Révfülöp* határában egyik villa tetejét teljesen lesodorta, jó messzire elvitte, egy öreg, körülbelül 100 éves diófát tőből kicsavart és három magas, sudár jegenyenyárfát, ami igen ritka eset, derékban tört ketté. *Badacsony-hegyet* a jég megkímélte!

Mint *Doberdón* a gránátok, úgy hullottak a hatalmas kövek a hegyoldalaról, melyeket a szél felkapott és ráfújt az utestre is, miáltal a forgalomnak is a kőtörmelékeltakarításáig szünetelnie kellett.

Itt a híres balatonkörnyéki szőlőkben is tehát korán megjött egyes szegény termelőre a kényszer-szüret. Fel is ugrott napok alatt a borok ára. A balatonarácusi, füredi, csopaki, meg maga a badacsonyi, tördemici borkészletek ugyyszólván a minimumra csökkentek. A július elején érvényes 30—32 filléres árat ma már csak mint rossz emléket emlegetik. Ma ezekért a 13—13.5 fokos, sőt ennél is erősebb borokat 50—60 filléres áron vásárolják a vendéglősök, de még így is nehezen kapnak szebb tételt.

Jellemző a magyar borkeresletre, hogy addig, míg a borok annyira olcsók voltak a Balaton mellékén, nem is igen mutatkozott kereslet a híres fajborok iránt. Most, hogy felment az ára, mind több és több kereskedő és vendéglős keresi fel a gazdákat és igyekszik magát fedezni finomabb borokban. Aki így tesz, helyesen gondolkodik, mert az idén — ha csak valami csoda nem jön, ha valami egészen szokatlan hosszú, meleg ősz nem mutatkozik, mely a szőlőt valamennyire

beérlelné — úgy bizony keserves szüretünk lesz. Helyenként a múlt évi hozam nagyjából meglesz, ellenben a borok alkoholban nagyon is szegények lesznek. A szemek a közép- és későbbi fajoknál nagyon aprók, zöldek, kemények, ezek tehát — ha csak egy kis esőzés megindul — könnyen rothadni kezdenek. A próbamustok szomorú eredményt mutattak. A Csabagyöngye, valamint a muskotály csemegeszőlők mustjait 14 Klosterneuburgi fokosoknak mérték.

Igen, csak hogy szeptembert írunk, nem augusztus közepét! Hogy érhesse magát utól a szőlő ebben a hűvösben, amikor a cukrot fejlesztő nap áldott melegét nélkülöznie kell?

Hallottam szüret előtti 1000 hektoliteres tétel korai must vásárlási megbízásról szeszfokonként 1.6 fillér körüli árbázison. Eredmény az, hogy az előírt minimális Klosterneuburgi cukorfokot, melyet a vevő kikötött, még eddig egyetlen tételnél nem találták. Nem is tudtak venni belőle.

Nagyobb, több ezer hektós öbortételek már csak ritkán kaphatók, akkor is kitarított árak mellett. Annyi bizonyos, hogy a még meglévő borokat most lehet a legjobb árban eladni. Ha az öbor utóléri az ujat, bármennyire is savanyu lesz az, mégis lehet belőle majd nagyobb tételeket venni a mainál olcsóbb árakon, tehát átmenetileg a mai ugyancsak tartott árak esökkenhetnek. *Csakis annak a gazdának érdemesen borát visszatartani és vele jövő év tavaszáig spekulálni, akinek zamatos, magasfoku, háziasításra alkalmas a bora.* E tekintetben éppen a *Balatonmelléke* jöhet számításba elsősorban, mivel a Dunántuleni várható a zalai és baranyai tömegtermő vidékeken a legtöbb iavitásra szoruló, savanykás, gyenge ujbór.

Egyet ne felejtsek el a szem előtt tartani gazdátársaim. Ezidén huzzák ki a legmesszebbmenőig a szüretet és amennyire csak lehet, hagyják a szőlőt beérni. Ostobaság azért, mert valamelyik vidéken egyik-másik gazdának hirtelen pénzre van szüksége és neki fog féltelven a szüretnek, most már az egész falunak neki kell állani szüretelni! Nem szabad annyira fukarnak lenni és félteni azt a néhány fürtöt, melyet a szendülő szőlőből a vándorok leszednek... ez nem okoz tizedannyi kárt, mint a korán kezdett szüret!

Ha semmi másért, de ez egyetlen okból, hogy a szüret megindítását ren-

deletileg szabályozzák és közösen irányítsák, meg kellene mindenütt csinálni a *hegyközségeket*. Remélhetőleg a hegyközségi törvény újabb változásai megadják ennek a lehetőségét, anélkül, hogy ez nagyobb terhet róna az amúgy is ezer gond és teher alatt görnyedező bortermelőkre.

No de folytatom a csemegeszőlők leírását, hogy most ősszel gazdátársaim kiválaszthatassák a legalkalmasabbnak látszó fajokat és leköthessék akár őszi, akár tavaszi szállításra gyökeres és sima vesszőszükségletüket.

Muscat granat. Szeptember közepén érik. Tökéje erős, vesszőzete ugyancsak erőteljes, egyenes növéssű. Levele nagy, kerek. Fürtje nagy, vállas. Bogyója pirosas színű, nagy, gömbölyű, erősen muskotály ízű, husos, vékonyhéjú. Szaporításra érdemes féleség, mely lugasművelésre is alkalmas. Metszése hosszú, csapos.

Muscat ingranis. Érik: szeptember közepén. Tökéje: erős. Vesszői: erős, egyenes növéssűek, akár csak az előbbi fajtánál. Levele: középnagy. Fürtje: nagy hosszukás, vállas. Bogyója: igen nagy, fekete, hosszukás, husos. Finom, muskotályízű szőlő. 3—4 szemre metszik. Kitünően eltartható nemes fekete szőlőféleség. Diszítésre alkalmas terítésnél. A kereskedők magas árban el tudják adni. Közönséges terem.

(Folytatjuk.)

GAZDATUDÓSÍTÓ

Országos molnárgyűlés Budapesten.

Az *Országos Molnárszövetség* szerint a gabonaárak zuhanása folytán a boletta-rendeletben maximált 12 százalékos buzáram a malom őrlési önköltségének felét, a rozsnál annak harmadát fedezi. A megszabott őrlési díjak mellett tehát a molnárság annyira ráfizetett az üzemre, hogy több megye malmai leállítottak, egyben a szövetség szeptember hó 8-ára országos molnárgyűlést hívott össze. A gyűlésen az ország minden részéből összesereglett 600-nál több malomtulajdonos azonnali segítség gyanánt az őrlési díjak megszabásának eltérését követelte. Az országos molnárgyűlés táviratban üdvözölte a miniszterelnököt s kérte a malomipar sérelmeinek orvoslását.

Sörárpavásár Sopronban.

A *Sopronmegyei Gazdasági Egyesület* az elmúlt héten rendezte a kereskedelmi és iparkamarában a szokásos évi sörárpa-kiállítását. Az első három díjat a *nagyecskői cukorgyári gazdaság* nyerte. Díjakat kaptak még: *eörsi Balogh* Brunó (Simaság), *Flandorffer* Testvérek (Gyertyánospuszta), *Varga* János, *Németh* András (Chernelháza), *Mesterházy* Ernő (Nagygeresd), *Skublics* Andor (Tormáspuszta).

NIAGARA magasnyomású permetezők
legjobb, legmegbízhatóbbak.
Gyártja: Király Alajos utóda Király Sándor
Budapest, VI., Felsőerdősor-u. 6. sz. Alapítatott: 1874.

GAZDASÁG ÉS HÁZTARTÁS

ROVATVEZETŐ: SCHANDL JÓZSEF DR.

A napraforgó termesztése homokon

Gyengébb talajokat, így a homokot, jól ki lehet használni napraforgó termesztésével, melynek magvát olajgyártásra a gyárak szívesen vásárolják. Az olajgyártás után igen értékes takarmány (olajpogácsa) marad vissza. A növény kórója erdőszegény vidékeken fontos tüzelőszersz.

Előveteményét illetően nem válogatós. Termelhető önmaga után is. Egy kiváló tisztántuli gazda a következő vetésciklusban termeli: dinnye (trágyázva) rozs, napraforgó; vagy: dinnye (trágyázva), pillangós rozs, napraforgó.

Az őszi szántást feltétlenül meghálálja. Tavasszal azonban a szélhordta homokon még a fogasolást is jobb elhagyni.

Vetése április elején történhetik, mert a fagy iránt alig érzékeny. A vetőmag megválasztása döntő jelentőségű a termelés jövedelmezőségére. Ugyanis a sokvirágú fajták termést alig adnak. Az ilyen tő sok, de apró virágot nevel, amelyekben kellő nagyságú s így olajjutásra alkalmas magvak nem fejlődnek. Termelésre csak az olyanfajta alkalmas, mely egy tövön egy, de nagy virágot nevel. Jól beváltak homokon a szürke csikozású, nagymagvu, nagytányéru. korán érő fajták. A gazda bugázás előtt szedje le tábláján a legszebb, jól beérett tányért s ennek magvát vesse el a következő tavaszra. A magvakat 60—100 cm. távolságban levő fészkekbe kell rakni. Egy holdra 4—5 kg lesz szükséges. A maggal takarékoskodni kár, mert akkor a féreg- és nyulragás hiányossá teszi földünket. Viszont kár a fészkeket sűrűen vágni, mert akkor megkiesi virágokat fejlesztenek a növények s így nem lesz magtermés.

A talaj minősége szerint kétszer-háromszor meg kell kapálni. Töltögetni nem szabad, mert ez a talaj kiszáradására vezet, de viszont nem véd a széllokozta kidülés ellen. Legjobb itt is, mint ahogy a tengerinél, a sima művelés. Az első kapálásnál megtörténhetik az egyelés. Egv fészkekben nem szabad egynél több növényt hagyni, mert akkor aprók lesznek a virágok!

Elmaradhatatlan ápolási munka a kaecsolás. Még az egytányéru fajták is fejlesztenek hónaljajtásokat, me-

lyeket okvetlenül el kell távolítani, mert ezek a főtányér rovására fejlődnek és kivirágznak is, virágjuk apró s így értéktelen a magtermelés szempontjából.

Az érett tányérokat a szárról le kell vágni és a magvakat verés utján kicsépelni. A magot csak vékony rétegben kell a magtárban tartani és egy hétig mindennap megforgatni. Termés holdankint 6—12 mázsa.

A szárat legjobb teljes kiszáradása után hazavinni. Egy holdról 3 méter-mázsa kőro várható, mely jó tüzelő.

Az ősszel vethető takarmánynövények

Ősszel szoktuk vetni a takarmányrozsot, az őszi búkkönyt, a szöszös-búkkönyt és a pannonbúkkönyt, továbbá az ősziborsót és a biborherét. Szükségképpen vethető ősszel a lucerna és a somkőro is.

A zöldrozs termesztése közismert. Ha korán és nagy tömegű zöldtakarmányt akarunk nyerni, akkor ajánlatos a zöldrozsot már szeptember közepe táján elvetni és pedig olyan földbe, amely ezidén volt istállótrágyával megtrágyázva.

A zöldrozs után tavasszal a zöldtakarmányozás folytonosságát a biborherével biztosíthatjuk. A biborhere a talajjal szemben nem valami igényes, de azért nagyon sovány, vagy télen átmedvesedő földekbe ne vessük, mert ilyen helyeken csekély a termése. Vetése augusztus végén, illetőleg szeptember elején történjék. Vetőmag-szükséglete kat. holdanként 12—16 kilogramm. Olyan sortávolságra vessük, mint ahogy a gabonaféléket szokás. Könnyebb talajokon ajánlatos a biborherét rozssal vetni, mikor is 1 kat. holdra 40 kg rozs és 10 kg biborheremag számítandó.

A búkkönyféléket őszi gabonával, rozssal vagy őszi árpával szoktuk vetni. Egy kat. holdra rendszerint 60—70 kg-ot vetünk a búkkönymagból és 30—40 kg-ot a gabonából. Ezen mennyiség szükséges akkor, ha a vetés gabonator-távolságra történik. Lehet azonban e keveréket szélesebb sor-közökkel, így 24—26 cm sortávorra is vetni, mikor a vetőmag-keverékből 1 kat. holdra 70—90 kg is elég lesz.

Az ősziborsó, de különösen az őszi búkköny nem eléggé fagyálló, miért

is ezeket inkább védettebb helyeken lesz helyénvaló termelni. Ezzel szemben jól állja a fagyot a gyengébb talajokon is megélő szöszös-búkköny, melyet rozssal keverve szokás termelni. Ugyancsak jól állja a fagyot a pannonbúkköny, mely viszont a talaj minőségét illetően igényesebb, csak jobb talajokon ad kielégítő termést.

Ami a búkkönyfélék takarmányozását illeti, jó szem előtt tartani azt, hogy közülük legizletesebb az őszi búkköny és kevésbé a szöszös- és pannonbúkköny. Ezért zöldrozs és biborhere után még elfogyasztják a szöszös vagy pannonbúkkönyt, de már őszi búkköny után nem szívesen eszik. Őszi búkköny után már csak a lucerna lesz kedves eleségük.

Igen ajánlatos az őszi takarmánynövényekből magot is fogni. Ebben az esetben azonban nem közvetlen alájuk adjuk az istállótrágyát, hanem előveteményük alá és az ő vetésük előtt foszforsavtrágyával (szuperfoszfát) hintjük meg a talajt. A pillangós-virágú növények — különösen magtermesztéskor — a foszforsavtrágyát nagyon meghálálják.

Apró jó tanácsok

Burgonyaszedéskor nagyon ügyes dolog a gumók válogatását már a szántóföldön elvégezteni. Ez alig okoz költségtöbbletet s védelmet nyújt a rothadás ellen. Most még olcsón lehet e munkát elvégezteni és az időjárás is kedvezőbb hozzá, mint a tél elején vagy az ős végén a kupacokból történő válogatásnál. Az eljárás igen egyszerű. Kiszedés után a munkásokat a sorokba úgy állítjuk be, hogy az első sorokból kivő két munkás a szedők után haladva a sorokból csak a szép, nagy, étkezésekre való gumókat, a közvetlen utánuk haladó két munkás pedig ebből a sorból csak a takarmány- és az u. n. gyári anyagot: a tyuktojásnál próbákkat, továbbá a sérülteket, rothadtakat válogatja ki s a harmadik munkáspár az ottmaradt, főleg vetőgumónak és hazai használatra megfelelő anyagot szedi fel s önti mindegyiket a megfelelő külön kupacba. Így a felszedési munkával együtt a burgonya osztályozását is elvégeztük. A vetőgumók közt levő apróbb gumóknak ki-válogatása már nem okoz gondot tavasszal sem. Ekkor már a burgonyát rostálhatjuk is. Az étkezési árut és a vetőgumókat semmiesetre se rostáltassuk ősszel, mert a rosta a gumókon (még éretteken is!) apró sérüléseket, zúzódásokat okoz úgy, mint a villázás. Ezek a zúzódások, sérülések a baktériumoknak és penészgombáknak szabad utat nyitnak s ha talán nem is rothasztják el őket, mindenesetre nem kívánatos külsőt kölcsönöznek nekik s így értékesítésük nehézséget okoz. Értékesítési árut csak kézzel szabad válogatni. A burgonya földfeletti szárrészét a kiszedés alkalmával hordassuk össze és égessük el, hogy az esetleg rajtuk levő betegségek csirák elpusztítsuk s földjeink befertőzését így is akadályozzuk.

A fenyűféléket szeptember havában lehet legeredményesebben átültetni. Ezt a munkát azonban csak akkor szabad el-

Kolauch-faiskola (Szeged)
nagyvásárléku és elsőrendű
növényanyaggal szolgál.

HETI TEREFE

A furfangos skót esete...

Somogybul való Csicskár Vendel, miután a Faluszövetség balatonfüredi kiállítását igen helyénvaló alapossággal szemügyre vette, ott ül a partmenti sátrak egyikében s haragosan összevont szemöldöke még zordonabbra ráncolódik.

Babos Márton győrvidéki gazda arcán sem az örömrózsák nyiladoznak, tekintetéből inkább a bánat koszorújához lehetne virágot szakítani.

S a többiek, akik a füredi sátorasztalát ülik körül, kik erről, kik arról a vidékről való gazdák, mint az őszi erdő tépett falombjai, hajtják össze a fejüket.

— Lesz-e mindennek foganattya? — veti fel a kérdést Szabó Dénes alföldi gazda.

— Majd eldül most Amerikában! — reménykedik Peresztegi Miklós, aki Zalából való.

— Mi dül el? — kapja fel a fejét Csicskár Vendel.

— Hát a világ sora!

— Hol?

— Amerikában.

— El ám, az ördögök öreganyjának a félrebillent kontya! — csap az asztalra kemény öklével a somogyi ember. — Várhatjuk mi azt, hogy ott segítenek rajtunk, ahol magukon se tudnak! Kapkodnak azok is fűhöz-fához, de csak nem jutnak érvényre. Azoknál is általános a baj, mint nálunk. És csak a magukéval törődnek, mint egykomám, magát sem érdekli, hogy a szerezsennek elég-e a kókuszdiója, vagy a botokudnak a datolyája.

— Hát afelől én nyugodtan alszok! — nevet Peresztegi gazda.

— De a saját baja csak megforgatja éjszakánkint, ugy-e?

— Meg az, a fene bele!

— No, lássa! Senkit se a más csizmája szorít, hanem a magáé. S ha baj van vele, ne azt várjuk, hogy az ötödik szomszéd vesse le az övét s nézze meg, mi van benne, hanem a magunkét rántsuk le és tágítsuk ki, vagy fejeltessük elég nagyra, hogy kényelmes legyen.

— Ha az csak úgy menne! — rázza a fejét Babos Márton. — Nehezen jut már dülőre a gazdanép. Igen el-esett és szertepottyant, mint a csirke, amikor a kotló elhagyja őket.

Csicskár Vendel csak tüzelődik:

— A régi nóta ez is! A lusták és közönyösek takarója. Hogy így nem lehet, hogy úgy. Hogy így nem érdemes, meg úgy. Pedig éppen az ellenkezője az igaz. Hagyjátok azt a vén kotlót, a politikát és járjatok már egyszer a magatok utján, hogy a baj-

bul kinőjjetek. Nem várhatjátok örökké, hogy a kotló csőre után kapjátok a falatot . . .

— De többen is kotyognak s erre arra vezetnek bennünket! — átalokodik Szabó Dénes.

— Annyi baj legyen! — legyint Csicskár Vendel. — Amíg a csirke pelyhes, kotló kell hozzá. Ha kinől a szárnya, úgy is elvág tőle. Ő is a párját keresi. Ha jérce, a kakast. Ha kakas, a jércét.

— Ugy, ugy! — bólint Babos Márton.

— A gazda is így tegyen. A maga boldogulását nézze. Eszes, körültekintő és furfangos legyen, mint az egyszeri skót, akiről az ujságban olvastam.

— Mit olvasott kend?

— Hát, hogy volt Londonban egy nagy vasüzlet, amelyikbe csak úgy dülték a vevők. Megirigyelte ezt egy másik kereskedő és ugyanannak a háznak a másik sarkán ő is nyitott egy boltot. Ezidőtől megcsappant az első forgalma, de azért mind a kettő megélt tisztességesen. Akkor vetődött arra egy skót és úgy gondolkozott, ha abban a házban két üzlet tud boldogulni, megél a harmadik is. És nyitott ő is egy vasüzletet a kettő között. Most jött aztán a meglepetés. A két szűz kereskedő üzletéből napról-napra több vevő maradt el, a skóthoz meg úgy tódultak az emberek, mintha ingyen osztogatta volna az áruját.

— Mi az ördög van ezzel a skóttal? — tünődött a jobb szomszéd és bosszankodott a bal.

— Talán megbabonázta a vevőket?

Nézegettek, csóválták a fejüket. Integettek egymásnak. És végül átmentek a tulsó oldalra, hogy megfigyelik, mi történik a skót üzletében.

Akkor csapták össze a kezüket:

— Te jóságos Isten!

A skót boltja fölött óriási tábla volt s rajta hatalmas betűkkel a felírás:

— A vasüzlet főbejárata!

— Okos volt a huncfut! — kacagtak az emberek.

— Okos bizony! — fejezi be a szót Csicskár gazda. — Mi is ilyenek legyünk. A főbejárat a saját boldogulásunk legyen. A gazdasági megoldások. Nem a politika a fontos. Az a két szűz bolt, amelyik azonnal hozzánk igazodik, amint a gazdák a főbejáratot megismerik.

MÉZES JÁNOS.

végezni, ha a fenyű a növekedését befejezte. Ezt abból tudjuk meg, hogy hajtásának vége rügyet mutat.

Az ősziárpát és rozсот csak akkor vessük el, mikor már a talaj elegendő nedvességet tartalmaz. A korai vetés ugyanis kevés nedvességgel is csirába megy, de ha szeptember második fele száraz és meleg, akkor — különösen az ősziárpa — könnyen kiszárad. A rozсот sohasé vessük friss szántásba, mert a rozс megülledett, nem üregek talajban csirázik csak erőteljesen.

A buza vetésével jó bevárni a buzalegyek rajzásának elmúltát, mi rendszerint szeptember harmadik harmadában szokott lefolyni.

A méhész érdeke az, hogy a legkevesebb mézzel, tehát a legolcsóbban, de mégis biztos eredménnyel telje be méheit. Jó teletést azonban csak az erős, népes családton várhatunk. Ezért minden gondunk azon legyen, hogy a családokat minél népesebbé tegyük, felerősítsük. Ezt, ha másképp nem megy, a gyenge családok összecsapásával érhetjük el. Minél nagyobb méhtömeg bujik össze télen a kaptárban, annál kisebb a lehülés és kisebb a fogyasztás. A jó teletés további feltétele, hogy a fiatal és öreg méhek aránya megfelelő legyen. Ezt elérjük, ha összel a fiasításra kellő helyet hagyunk a kaptárban és mézhordás hiányában etetjük a méheket.

A gyümölcsösben ne felejtsük el a termés súlya alatt leroskadt fágákat megfelelő karókkal, rudakkal alátámasztani. Ha ezt elmulasztjuk, a szél az ágat törí le s a termést dobja a földre. Gondunk legyen a fák törzsére kötött hernyófogóvek kéthetenként ujjakkal való kicserélésére. A kukacokat szaporító hullott gyümölcsöt naponta szedjük össze s azonnal használjuk el vagy ássuk mélyen a földbe. A fára mászó és a gyümölcsöt kikezdő hangyák ellen a fa törzsére csavart olesó vattával, vattelinnal gyűrűt készítsünk s ezt felülről — a beázás ellen — papirernyővel védjük. Most kezdi a körte-rügylikasztó bogár petéit lerakni a körtefa termőrügyébe; e bogarat lepedőre rázással gyűjtjük össze és irtsuk. A moniliás, fuzikladiumos és levélfodrosodást mutató gallyakat már most, mikor a lombzaton a betegséget jól meg látjuk, nyessük le és égessük el.

A „VASÁRNAP”

szerkesztősége
és kiadóhivatala:

Budapest,

D., Bálhory-utca 24

SZIVÁRVÁNY

Röfröfke

No, gyerekek most nektek mesélek egyet.

Tudjátok-e, ki volt ez a Röfröfke?

Egy picike kis malac. Olyan picike, hogy mikor a faluról felhozták a városba, gyönyörűen elfért a gazdája tarisznyájában.

Röfröfke kiszasszony, mert a nevére sejtitek, ugy-e, hogy kiszasszony volt, a Dunántulon született egyik kis nádfüdeles portán. Igen helyre kis malacka volt, a mamája, akit Röfröf néninek hívtak, nagyon szerette őt. Éppen azért igen-igen nagyon szomorú volt, mikor meghallotta, hogy Röfröfkét születése után pár hétre elviszik a városba és eladják.

Közeledett ugyanis az újév. A gazdája megfogta Röfröfkét, beletette a tarisznyájába és elindult vele a város felé s a városba érve, hamarosan el is adta. A kocsmárosnak, aki Röfröfkét megvette, olyan nagyon megtetszett a szelíd, élénk kis malac, hogy nem ölte meg, hanem azt mondta, hogy Szilveszter éjszakáján, amikor az ó-év átmeleg az új esztendőbe, kisorsolja a vendégei között.

Igy került Röfröfke egy másik család tulajdonába.

Varga bácsi, Röfröfke új gazdája, hazavitte a kis malacot és boldogan újságot, hogy no, máma jó ebédjük lesz, malacpecsenyét eszünk.

Azonban felébredt Varga bácsi fia, a Jóska gyerek s mikor meglátta Röfröfkét, megörült neki. Jaj, de szép kis malac! De mikor megtudta, hogy a kis jószágot le akarják vágni, sírvafakadt.

Jaj, dehogyan engedi Röfröfkét megölni! Inkább elbújtatja a kés elől. Oda is vette maga mellé az ágyába s hogy az apja ne lássa, ráterítette a takaróját.

Röfröfke szépen meglapult mellette, a jó meleg takaró alatt még ki is nyújtzkodott s úgy aludt, hogy még hortyogott is.

Varga bácsi látva, hogy a fiának mennyire tetszik a jámbor kis malac, megváltoztatta szándékát és elhatározta, hogy Röfröfkét nem ölik meg, hanem meghagyják a Jóska gyereknek. Hadd legyen neki játszótársa.

Hej, örült a Jóska gyerek. Az ölébe vette Röfröfkét, ülette, csókolgatta. Piros pántlikát kötött a nyakára s amerre csak ment, mindenfelé magával vitte.

A pajtáskodás körül nem is volt semmi baj. A baj ott kezdődött, hogy Röfröfke a sok jótól és a jómódtól olyan rohamosan és veszedelmesen nőtt és hizott, hogy a Jóska gyereket sokszor már egészen kiszorította az ágyból.

Jó félesztendő mulva, mikor egyik éjszaka a Jóskát majdnem agyonnyomta, Varga bácsi látta, hogy ez így tovább nem maradhat. Röfröfkével valamit csinálni kell.

Beszélt egy falusi ismerősével, aki másnap — amikor Jóska nem volt otthon

— kocsira rakta Röfröfkét és elvitte magával.

Hosszu hónapok teltek el. Jóska már nem is gondolt Röfröfkére, amikor egyik napon a tanító bácsi egy kis malacról mondott szép mesét. A meséről Jóskának mindjárt eszébe jutott Röfröfke. Nagyon-nagyon vágyott utána, szerette volna látni.

Szölt is az édesapjának, hogy látogassák meg Röfröfkét.

Vasárnap felkészültek az utra és elmentek ahhoz a falusi bácsihoz, aki Röfröfkét a kocsiján hazavitte.

Röfröfke az ölben volt.

Jóska menten megismerte a szaváról, odaszaladt az óhoz.

Majd hanyattesett a csodálkozástól.

Röfröfke mellett hét darab icipiei kis Röfröfke ült a hátulsó lábán, ugy, amint a pinesi kutya szokott szolgálni és az első lábukkal szalutáltak Jóskának.

Mert Röfröfke elmesélte ám a kicsinyeinek, hogy milyen jó volt hozzá Jóska és neki köszönhetette, hogy újévkor a késztől megszabadult.

Igy köszönték meg Jóskának a szeretét. Azután a mamájuk parancsára sorban kezet csókolgat nekik.

NYÁRY ANDOR.

ASSZONYOKNAK, LEÁNYOKNAK

A lábbeli jókarban tartása.

Ha azt akarjuk, hogy lábbelink sokáig megtartsa a formáját és ne menjen tönkre idő előtt, épp olyan rendszeres ápolásban kell azt részesítenünk, mint ruha- és fehérmű-állományunkat.

Ha csak tehetjük, két pár cipőt használjunk s felváltva hordjuk azokat, mert így sokkal hosszabb ideig maradnak jókarban, mintha egy párat addig nyuzunk, míg le nem szakad a lábunkról s csak akkor vásárolunk újat. A levetett cipőt mindig számfázzuk ki, vagy tömködjük ki papírral és ne hagyjuk napokig sárosan állni, mert attól a felsőbőr összerenedezik. Ha a megázott cipő összeszárad és megkeményedik, előbb tisztítsuk ki, azután állítsuk meleg vízbe, míg meg nem puhul s akkor meleg rongyokkal töröljessük szárazra. Papírral vagy szénával kitömökdvé tegyük el, de semmiesetre se meleg kályha közelébe. Amikor már teljesen megszáradt, kétszer-háromszor egymás után kenjük be ricinuszolajjal s néhány nap mulva tisztítsuk ki pasztával.

Ha a cipőn penészfolt van, legjobb glicerinnel vagy facettel bekenni. A bőrt ezután szárazra töröljük és jól kiszellőztetjük.

A posztócipőt előbb a portól alaposan lekeféljük, aztán hígított szalmiákszeszbe, majd tiszta vízbe mártott ronggyal átörzöszöljük. — Antilop-cipőről erős kefével letisztítjuk a sarat, a szalonnás helyeket pedig üvegpapírral vagy radirgummival átörzöszöljük. Az átnedvesedett antilop-cipőt előbb teljesen ki kell szárítani, csak azután fogjunk a tisztításhoz. — Selyemcipőről a foltokat benzines magnéziaporról távolíthatjuk el.

A sárga és barna cipőket nem szabad azzal a kefével, ronggyal tisztítani, amit fekete cipőkhöz használunk, mert foltot hagy rajta. A sárga cipőket a cipőkrémrel való tisztítás előtt ajánlatos egy kanál terpentint és három kanál tej keverékébe már-

tott rongyocskával ledörzsölni. A foltokat legjobb benzinnel kiszedni, utána tejjel, majd cipőkrémrel kenjük be a cipőt.

Ha a lakkcipő töredezni kezd, számfára huzva kenjük be tojásfehérjével vagy viasszal, azután szarvasbőrrel dörzsöljük fényesre. Tejjel és kettévágott vöröshagymával is szokták tisztítani.

Ha sokat kell járkálnunk sáros, nedves földön, kenjük be a cipő talpát firmisszel vagy meleg lenolajjal, a felsőbőrt pedig gyakran dörzsöljük át ricinuszolajba mártott rongyocskával. A lenolajtól a cipőtalp tartósabb is lesz, azonkívül sohasem fog nyikorogni.

Átnedvesedett, lyukas talpu cipőben ne engedjük télen iskolába a gyermekeket, mert így a legkönnyebben szereznek náthát, influenzát. Ha a talp alá néhány papírszeletet teszünk, az is véd hideg ellen. Faluhelyen télviz idején bizony megfizethetetlen kincs egy jó kis csizma, amely a lábszárat is megvédi megfagyástól. Aki bélelt hócipőt hord, meleg, fűtött helyiségben soha se hagyja azt magán, mert tulságosan elkényeztetni vele a lábát és annál érzékenyebb lesz a meghülés iránt.

Ételreceptek

Lecsó. 2 darab apróra vágott vöröshagymát, fél kiló karikára vágott zöldpaprikát és ugyanannyi paradicsomot megszóva, kevés zsírban megpároljuk és pól cukorral ízesítjük. Tojást vagy felvágott virstlit is szoktak hozzá adni.

Töltött marhanyelv. A marhanyelvet forró vízben két óráig főzzük, akkor hideg vízbe téve, a bőrt lehuzzuk. A megfőzött nyelvet aztán hosszában kettévágjuk és a belsejét késsel kikaparjuk. Megdaralunk 20 deka sertéshúst, kevés szárított, főtt gombát, aztán egy áztatott zsemlyével és 8 deka kockára vágott szalonnával, petrezselyemzöldjével, hagymával és két egész tojással jól összekeverjük. E keverékkel aztán megtöltjük a nyelvet és tojásfehérjével bekenjük, hogy egyben maradjon. Pecszenyítőben, vízzel lecsolva, szép pirosra sütjük.

H I R E K

Öreg cigány . . .

Öreg cigány idehallgass,
Mi bántja a lelked,
Mért vagy olyan szomorú, bús,
Hol van a jó kedved?
Fogd inkább a hegedűdet,
Mutassuk meg, hogy mi vigan élünk,
Mulassunk, mert a busulás
Nem áll jól minékünk.

Öreg cigány idehallgass,
Hogy is az a nóta,
Sirjon-rijjon a hegedű,
Mintha lelke volna . . .
Emlékszel-e, május is volt,
Ablakához mindig együtt jártunk,
Azt a kislányt felejtgetjük,
Meg a sok-sok álmunk . . .

Öreg cigány, idehallgass,
Tavasza is volt egyszer.
Azt a tavaszt elsirattuk,
Százszor is, ezerszer.
Felejtjük el mind a ketten,
Azóta a nyárból is kiléptünk . . .
Mulassunk, mert a busulás
Nem áll jól minékünk.

Irta: KARLI GYULA (Sóly).

A Faluszövetség igazgatója szabadságáról visszaérkezett. Tölgyes István dr., a „Falu“ Országos Földművelésügyi igazgatója szabadságáról visszaérkezvén, a hivatalos teendőket ismét átvette.

A munkácsi magyar dalárda jellegéje. A Rákócziak, a Zrínyi Ilona hős vértől áztatott, régi szép váráról híres Munkács városnak, melyet manap a csehek bitorolnak, még mindig van magyar dalárda. Az 1888-ban alakult iparos dalkör augusztus hatodikán átadta régi felszentelt zászlaját a félév előtt alakult munkácsi Magyar Dalegyesületnek. Ahol amnyit mindent némán kell tűrni, hallgatni, szükség van ott most a magyar dal gyűjtő tüze. A zászló átvétele, újra szentelése több más vidéki magyar dalárda részvételével gyönyörű, lelkes ünnepek keretében történt. Ez alkalomból a régi zászló rudjába 500 darab új szegyet vertek be s végül elénekelték a Knapp István elnök-karnagy saját szerzeményű melódiájára a következő szövegű „jellegt“:

Lágyan zenjen dalunk, ha szól
Lányról, borról, jó barától,
De riadjon, esztogjon, mint a harci kard,
Magasztalva Istenünket és a dalt!

A „haza“ szó — érthetőleg — kimaradt a csehektől elnyomott szegény munkácsi magyarok dalfohászából.

Idősebb Imre József halála. Világhírű magyar tudóst hantoltak el szeptember hó 10-én a fővárosban, a farkasréti temetőben, Imre Józsefet, a nyolcvankét éves élt világhírű szemorvos, egyetemi tanárt. A sirra száz

koszorut helyeztek a rokonok, barátok és hálás ismerősök. Imre József professzor mint névtelen vidéki orvos kezdte pályáját s mint az Orvosszövetség elnöke, aranydiplomás orvos-tanár és a felsőház tagja fejezte be érdemekben gazdag életét. Fiatalabb éveiben, amikor még vidéken működött, lankadatlan agitációt fejtett ki a magyar vidék egészségesebbé tételére. A tüdőbaj és trachoma ellen küzdött. Ő állította fel az első két-háromszobás tanyai kórházakat. Sok előítélettel és maradisággal kellett megküzdenie, de nem lankadott s küzdelmei diadalmas eredményt is, amelyek az egész világra elterjedtek, megérte. Halálát őszintén gyászolják országszerte.

Új templomot építenek a régi zsámbéki romokból. Zsámbékon megkezdtek az előmunkálatokat, hogy a nyolcszázéves templom romjaiból új templomot építsenek. Egyelőre a régi premontrai zárda alapfalait ássák ki, hogy a templom északkeleti falaihoz jussanak. A zárda alapfalait már megtalálták, két méter szélesek, még sok helyütt a vakolat is ép rajtuk, sőt itt-ott még freskótöredékek is láthatók. Sok koponya és csont került elő. Találtak egy XVI. századbeli katonasontvázat is páncélosan, teljes fegyverzettel.

Tilos a horogkereszt viselése. Egy 1874. évbéli belügyminiszteri rendelet minden idegen cimere, zászló, vagy más ilyen jelvény használatát eltiltotta és egy 1885. évbéli belügyminiszteri rendelet ezt a tilalmat felújítva, az idegen jelvény használatát kihágásnak minősítette. Erre való utalással a belügyminiszter megtiltotta a horogkereszt-jelvények bármely formában való használatát, minthogy újabb egy idegen állam hivatalos jelvényének minősül. A miniszter az erre vonatkozó rendeletben felhívja az alispánokat, valamint a rendőrség budapesti és vidéki főkapitányait, utasítsák az alájuk rendelt rendőrhatalóságokat, hogy a horogkeresztes jelvény viselését, vagy bármely formában való használatát akadályozzák meg, a horogkeresztes jelvényeket, vagy ezzel ellátott tárgyakat kobozzák el és a tilalom ellen vétőkkel szemben haladéktalanul indítsák meg a kihágási eljárást. Aki ezt a tilalmat megszegi, vagy kijátssza, — amennyiben cselekménye nem esik súlyosabb rendelkezés alá — kihágást követ el és azt 200 pengőig terjedő pénzbüntetéssel kell büntetni.

Elütött egy ökrösszeke a motorosvonat. Szücs András csornai gazda ökrös fogatával a csorna—szombathelyi vasútvonalon akart átmenni. Amikor a sínekre ért, észrevette, hogy a motorosvonat közeledik feléje. Ökreit vissza akarta tolni a sínekről, de közben a vonat odaért. Az egyik ökrös szarvát levágta, Szücs Andrást pedig husz méterre magával vonszolta. A vonat felvette a szerencsétlen embert, akit beszállítottak a csongrádi kórházba. Szücs sérüléseibe behalt.

Filléres gyorsvonatok. A MÁV igazgatósága közli, hogy legalább ötszáz utas jelentkezése esetén szeptember 17-én, vasárnap a következő filléres gyorsvonatokat indítja: 1. Budapestről Egerbe. A menettértei jegy ára 3 pengő 30 fillér. — 2. Budapestről Keszthelyre. Ez a vonat a balatonmenti állomásokon és megállóhelyeken Balatonaligától kezdve le, illetve felszállás céljából megáll. A menettértei jegy ára egységesen 4 pengő.

Revíziós zászlóavatás Jászapáthyban. Jászapáthy nagyközség először állított fel a megyében revíziós zászlót fényes ünnepély keretében, melyen résztvett Nagy Emil ny. igazságügyminiszter, a kerület képviselője és Borbély György, a vármegye főispánja is. A Hősök-terén Kiss Imre plébános tábori misét mondott és megáldotta a revíziós zászlót. Majd Kótzsán Emil dr. főjegyző elszavaltja saját költömenyét. Az ünnepi beszéde: Nagy Emil dr. mondotta.

A Magyar Városok Országos Kongresszusa Pécsen. Mult héten tartották a magyar városok országos kongresszusát Pécsen Sípőcz Jenő székesszékfővárosi polgármester elnöklésével. A kongresszuson a nagy nehézségekkel küzdő magyar városok érdekeit vitatták meg s azt az óhajt fejezték ki, hogy a kormány hathatósabban támogassa a városok autonómiáját. Élénk feltűnést keltett Sípőcz elnök állásfoglalása a kartelekkel szemben. A kongresszus még behatárolt foglalkozott az idegenforgalom és közüzemek kérdésével is. Vargha pénzügyi államtitkár bejelentette, hogy a kormány segíteni igyekszik a bajbajutott városokon.

Borzalmas vasúti katasztrófa. Binghamptonban borzalmas vasúti katasztrófa történt. Egy tehervonat beleszaladt a newyork-csikágói expresszbe. A szerencsétlenségnek huszonhárom halottja és több mint száz sebesültje van. A szerencsétlenség bűnös merénylet, vagy ostoba tréfa idézte elő. A vizsgálóbizottság ugyanis a katasztrófa közelében piros lámpát talált a sínek mellett. Ezzel a piros lámpával állították meg ismeretlen tettesek a vonatot. A mozdonyvezető ugyanis a vörös jelzésre hirtelen fékezett és így történt, hogy a gyorsvonat mögött aránylag nagy sebességgel haladó tehervonat, amelynek vezetője nem számíthatott arra, hogy a gyorsvonat megáll, beleszaladt a gyorsvonat utolsó kocsjába.

Elfogták a sajtóvamosi plébános gyilkosait. A két elvetemült gonosztevő, aki nyolc hónappal ezelőtt összeszeszúrta és megfojtotta Seliga Mihály sajtóvamosi plébánost, hurokra került, hogy elvegye méltó büntetését. Először Répási József csavargót fogta le a rendőrség egy budapesti razzia alkalmával, aki csakhamar beismerte szörnyű tettét és azt is elárulta, hogy a gyilkosságot hárman követték el. Társai Horvát Antal és Sinka Pál voltak. Szeptember hó 10-ikére virradó hajnalban Cinkotán rendőrkézre került Horvát Antal is, aki bevallotta, hogy valódi nevén Kertész Árpádnak hívják. Sinka Pált a rendőrség még mindig keresi.

PÁSZTORTÜZ

József főherceg a vitézeivel.

Most közelebb, Kisasszonynapján láttam József főherceget tábornagyi egyenruhájában a sok gyönyörű ki-tüntetésével. Oda — a pesti híres Népligetnél — a pesti 1-es honvédek és a pesti 1-es honvéd népfelkelők egykori laktanyájába jött el a két régi testvérezred szokásos ezred-
emléknapjára. Harsona és zene-
szóval fogadták, ahogy az előírás
rendeli. A régi Erzsébet királyné sa-
lagos, honleányaival selyemlapra át-
szótt, feltűzdelt, régi, a legelső hon-
védzászlót földig meg is hajtották a
honvédek és az egykori közös magyar
ezredék legnépszerűbb hadvezére
előtt, akit „József apánknál“ más
egyéb néven nem nevezett a keze
alatt megfordult gyalog, lovas és
ágyus magyar katonaság . . .

A lehajló 1-es honvédzászló sely-
mes suhogásából mintha a két 1-es
honvédezred huszonötezer hősi ha-
lottjának sóhaja sugdosott volna hoz-
zánk, hiszen ők is erre a szent zász-
lóra esküdve, indulának el a hadak
útján ismét . . . Akkor a legelső in-
duláskor az oroszok ellenében ezt a
tépett honvédzászlót is magukkal ki-
vitték s a csodás véletlen folytán
most éppen mellettem áll az a daliás
Kottra alezredes, aki akkoriban mint
ifjú 1-es honvédszázados, váratlan és
meglepő orosz roham alkalmával ki-
védte és megmentette az elzsákmá-
nyolástól ezt a dicső zászlót . . . To-
vább nem is tartották odakint s haza-
hozták a zászlót, melynek a gödrökbe
beásott harcmodor mellett már nem
is lehetett szerepe és csak a honvéd
hősiesség, a honvédkütség, a honvéd
önfeláldozás szent jelképét jelképe-
zheti ma már.

Az öreg és ifjabb veteránok fel-
sorakozott századjai, zászlóaljai előtt
jölesett látni és hallani József fő-
herceg tábornagyt. Kissé öreges, fe-
hér már ez a szép főkatonánk is. A
hangját is fátyolozni kezdik már a
muló idők, de lelke, érzése friss s a
hite erős, midőn egy-test, egy-lélek-
nek vallja magát az ő szeretett 1-es
honvédeivel, midőn fohászodik, hogy
velünk, a magyar katonákkal együtt
még a Kárpátok ormán lobogtathassa
és hajthassa földig a hősvértől áldott
szent hegyre ezt a régi honvéd-
zászlót! . . .

— A mi drága hősi halottainkra
emlékezésül, — mondotta a mi már
fehérfejű József-apánk — egy kis
koszorút is hoztam s ezt most fel-
kötöm a zászlónkra! — Megható,
kedves jelenet volt, amidőn a tábori
szószék párkányára hajtott zászló
dárdahegyére akasztotta és a lenge-
dező nemzetiszinre selyempántlikák-

kal fel is kötözte az örökzöld koszo-
rucskát József főherceg.

— Éljen! Éljen! — Az öreg és
ifjabb volt 1-es honvédek az „indu-
lásra“ mindig készen, harsogó, lelkes
éljenzésre zendültek. S az egyik fe-
hérféjú nagyapó — körülnézvé —
ragyogó szemmel susogta:

— Most úgy érzem, mintha ebben
a mi régi laktanyánkban nem válto-
zott volna semmi sem!

Volt katonák, kedves bajtársak!
Azért, ha a ti volt ezredeiteknek
egyik-egyik ezred-emléknapja elkövet-
kezik, vegyetek részt azon. Az össze-
tartásból, az egymás szeretetéből,
hősi multunk megbecsüléséből lán-
gognak elő a magyar feltámadás va-
rázsos szent tüzei, — higgyétek el
nekem!

MÓRICZ PÁL.

T R É F Á K

Az alibi.

Egy betöréssel vádolt csirkefogó
mellé hivatalból rendel ki védőt a bi-
róság. A védő felkeresi zárkájában az
illetőt és azt mondja neki:

— Nézze, az a baj, hogy maga nem
tud alibit igazolni. Gondolkozzék csak
egy kicsit, nincs senki, aki magát a
lopás elkövetése idején látta?

A mákvirág habozás nélkül feleli:
— Hálstennek nincs.

Ez is vigasztalás.

Kohn és Grün találkoznak az utcán.
— Na, hogy megy neked, Kohn? —
kérdi Grün.

— Köszönöm. Jobban, mint tavaly.

— Na ne mondd.

— De. Tavaly nagyon rosszul ment
és sokat ráfizettem. Az idén sehogyse
megy és nem fizetek rá.

Az öreg zsemlye.

Egy munkás bemegy egy péküzlet-
be és azt mondja a péknek:

— Van öreg zsemlyéje?

— Van kérem.

— Ugy kell magának, — szól a
munkás — miért nem adja a frisseket
olcsóbban.

Melyik lett volna jobb?

Stigliczné reggel ráförmed az urá-
ra:

— Te Péter, egész éjjel nem tud-
tam aludni, te horkoltál és a kutya
ugatott, úgy, hogy le nem hunytam a
szemem.

— Na és mondd, édesem, — szól
Stiglicz — akkor jobban aludtál
volna, ha a kutya horkol és én uga-
tok?

A boldog családi esemény.

— Gratulálhatsz, barátom. Boldog
családi esemény történt nálunk.

— Gratulálok! Fiú, vagy leány?

— Ördögöt. Válok.

A jó állás.

— Kérem szépen, nem kaphatnék
valami állást?

— Sajnos, nem. Éppen tegnap
küldtem el egy tisztviselőt, akinek
nem volt semmi dolga.

— Nem kaphatná meg az ő álla-
sát?

REJTVÉNYEK

1. Szórejtvény.

nem lát $\frac{K (á=a)}{Balaton} A$
(6-o)

(Beküldte Boda Mariska Törökszent-
miklósról.)

2. Pontrejtvény.

a.y.r.a.y.k.a.y.r.a.s.
ü.e.f.t.m

(Beküldte Tóth Lajos Kerkanémet-
faluból.)

3. Szórejtvény.

i
az én arcrészem

(Beküldte Szébenyi Ilonka Geneshát-
pusztáról.)

4. Szórejtvény.

egy egy egy egy egy mag

(Beküldte Marton Károly Csikos-
töttösről.)

5. Szórejtvény.

Cimbora A szel

(Beküldte ifj. Kántor Albert Dögérről.)

A rejtvények megfejtését a megfejtők
és nyertesek névsorával együtt a 41-ik
számban közöljük.

Kérjük olvasóinkat, hogy a rejtvények
megfejtését tíz napon belül okvetlenül
juttassák el hozzánk, mert az elkésve ér-
kező megfejtők nevét nincs módunkban
közölni.

A 35-ik számban közölt rejtvények he-
lyes megfejtése:

1. Szórejtvény: Szólás-mondás. 2. Szó-
rejtvény: Heves vármegye. 3. Szórejtvé-
ny: Halál-légió. 4. Szórejtvény: Bar-
bárok. 5. Szórejtvény: Kőszeg.

Megfejtették: Szokoli Juci, Boros M.
János, Molnár Sándor, Lóke József, Tak-
ács Andrásné, Dunavecsei Hangya,
Günther Ferenc, Vargha Anna, László
Gizella, Bíró Irén, Szűcs Ferenc, Polgár
Lajos, Nagy István, Mészáros János, Már-
kus Gábor.

Jutalomkönyvet nyertek: Szokoli Juci
(Berzence) és Günther Ferenc (Buda-
pest).

A 36-ik számban közölt rejtvények he-
lyes megfejtését a megfejtők és nyerte-
sek névsorával együtt jövő héten közöljük.

A VILÁGGYUJTÓGATÓ

REGÉNY * ANGOLBÓL FORDITOTTA: VÉCSEY LEÓ (41)

Rövid idő múlva ismét kijött a pap és intett a fiatalembernek, aki követte őt egy nagy dolgozószobába. A terem falait könyvszekrények borították. Mindenütt fényűző pompa nyomai látszóttak. A pap eltűnt, a dolgozószoba teljesen üres volt. A látogató csodálkozva nézett föl. Azután a könyvállványokhoz lépett és találmra kivett néhány könyvet és megnézte a könyvfedelek belső oldalát.

— Egyezik — mondotta magában. — Mindegyikben Davis Szaniszló könyvjelzője van.

Hirtelen megszólalt mögötte valaki.

— Jónapot uram. Örvendek, hogy láthatom. De miért nem küldte be a névjegyet, akkor hamarabb ment volna a dolog.

Az állítólagos Eekstein hirtelen visszafordult. Nesztelen gummikereken járó tolószék állott mögötte s benne a fehérhaju, jóságos Davis professzor.

— Foglaljon helyet, Cardon ur, — mondotta a professzor.

— Köszönöm Dansky Viktor őrnagy ur — válaszolta a detektív.

Jókedvű mosoly játszott a professzor ajkai körül.

— Azt hiszem, — folytatta a professzor — hogy könyvjelzőim meggyőzték önt arról, hogy tényleg Davis Szaniszló vagyok.

— Vagy talán arról, hogy ezek a könyvek tényleg Davis professzor tulajdonából kerültek ide — válaszolt a detektív.

— Igaza van, így is lehet! Felfogás dolga. De minek köszönhetem ezt a látogatást?

— Szerettem volna egyszer már szemtől szembe látni a híres emberbarátot.

— Ah! Igazán? És nem csalódott várakozásában

— Nem.

— Tegye meg nekem, hogy velem reggelizik.

— Nagyon köszönöm, de el vagyok foglalva. Lekésem a vonatomat...

— El akar utazni?

— Igen.

— A határon túl?

— Nem.

— Hát mivel lehetnék a szolgálatára?

— Egy dologban felvilágosítást

adhatna, őrnagy ur. Még pedig abban, hogy mit akar... a főhercegnő leveleivel.

— Öt milliárd frankot, — válaszolta a professzor.

— Ön tréfál!

— Semmiesetre sem.

— Tehát elismeri, hogy az ön birtokában vannak a levelek?

— Hogyne! Ott vannak — és egy borítékra mutatott az íróasztalon.

Cardon távolról nézte a borítékot. Ha tudta volna, mikor bejött, hogy mi az, egy pillanat alatt bedobhatta volna a kandalló tüzebe.

— Lehet önnel erről tárgyalni?

— Nem, inkább megsemmisítem őket.

— De öt milliárd! — Hiszen ez tébolyítóan hatalmas összeg! Talán öt millióig még elmehetnék...

— Ah! Igazán? De már megmondtam, hogy velem nem lehet alkudozni. Nem vagyok zsaroló. Pfüj! Nem, most már egyáltalában semmi áron nem eladó a levélcsozó, még ha azonnal leszámálná is előttem az öt milliárdot...

— Más szóval többet ér önnek, ha Szidorovszky alezredest a kezében tartja, mint öt milliárd.

— Teremtő Isten! Kissé mégis tulbecsüli a dolgot, — mondotta a professzor.

— Talán mégsem. De ön téved, őrnagy ur, ha azt hiszi, hogy az alezredest a bűn útjára terelheti.

— Nem is akarom. De ha akarom, nem kerülne nagy fáradsággomba.

— Csak ismételhetem, hogy csálódik. Inkább agyonlövni magát.

— Üdvözölje őt a nevemben, Cardon ur és mondja meg neki, hogy azt semmi esetre se tegye, ha nem akarja a főhercegnőt súlyos kellemetlenségeknek kitenni. Mert szavamát adom rá, hogy abban a pillanatban nyilvánosságra hozom a leveleket, mihelyt valami ilyen szemárságról, öngyilkosságról vagy efélérről hallok. Kérem, adja át neki minél előbb ezt az üzenetemet. Nekem nagyon fontos a gróf élete és egészsége a mi szemünkben.

A detektív bólintott.

— Én pedig meg szoktam tartani, amit ígérek, — folytatta a professzor. — Erről híres vagyok. A saját és a hercegnő érdekében tehát kívánatos volna, hogy ne kövessen el valami bolondságot. Amint most már ön is tudja, a gróf teljesen a hatalmában van. Es ha nem akarja a legszörnyűbb sorsot kihívni maga ellen, ne nyuljon semmiféle kétségbeesett eszközhöz.

A detektív lehajtotta a fejét. Forrt a düh benne, mert teljesen tehetetlennek érezte magát. Félig öntudatlanul nyult zsebébe revolvere után.

— Kérem, kedves uram, ne tartson itt céllövészetet, mert biztosíthatom, hogy annak semmi célja. Ha azonnal le is löne engem, az sem használna, mert a végrendelettem Kadabra kardinálisnál van, ennél a kiváló, jámbor papnál. Ő pedig már csak az emlékem miatt sem tenné meg, hogy hajszálnyira is eltérjen végső akaratom végrehajtásánál írásbeli végrendeletemtől.

Rövid szünet állt be. Davis professzor kinézett az ablakon.

— Egyébként pedig, — folytatta az ősz ember — aminek be kell következnie, az ugyanis bekövetkezik, higgye el, Cardon ur, mert még ha akarom sem tudnám ezt megakadályozni. Nem, még én sem. Hát akkor hogy tudná ezt megtenni egy másik ember?

Cardon feszült figyelemmel hallgatott.

— És mi mégis megakadályozzuk! — mondotta a detektív.

— Igazán? És ki teszi ezt meg? Ön, aki még csak nem is ismeri azt a nagy célt, melyért én dolgozom? Oh, nem, kedves uram, ön elég ügyes ember, de tulságos találmányoknak nem lehet mondani. Ha feltárnám önöknek, hogy milyen cél érdekében dolgozom és megmutatnám azt az óriási lavinát, melyet már megindítottam és amelynek önök csak egy elenyésző parányi részét látják, úgy önök is elismernék, hogy nem lehet azt többé megállítani. Önök sokkal jelentéktelenebbek, hogysen felfogják azt a pompás célt, amelyért én dolgozom.

(Folytatjuk.)

VÁSÁR ÉS PIAC

(Fővárosi árak szeptember 12-én.)

GABONATÖZSDE.

Készárúpiac. Buza, tiszai 77 kg-os 7.85—8.10, 78 kg-os 7.95—8.20, 79 kg-os 8.05—8.30, 80 kg-os 8.15—8.40, felsőtiszai, 77 kg-os 7.60—7.75, 78 kg-os 7.70—7.85, 79 kg-os 7.80—7.95, 80 kg-os 7.90—8.05. Jász-sági, fejmegyei, dunántúli, pestvidéki és bácskai 77 kg-os 7.60—7.70, 78 kg-os 7.70—7.80, 79 kg-os 7.80—7.90, 80 kg-os 7.90—8.00. Rozs, pestvidéki 4.55—4.65, egyéb 4.60—4.70. **Árpa,** takarmányárpa, elsőrendű 6.30—6.40, másodrendű 6.10—6.20, elsőrendű sűrűárpa 10.50—11.25, másodrendű 9.00—10.00. **Zab,** elsőrendű 6.70—7.00, másodrendű 6.60—6.70. **Tengeri,** tiszántúli 6.80—6.85, egyéb 6.80—6.85. **Korpa** 4.60—4.70, 7-es liszt 14.00—15.00, 8-as liszt 7.20—7.40 pengő métermázsánként.

Határidőpiac. Buza októberre 7.96—7.97; márciusra 9.07—9.08; rozs októberre 5.14—5.15; márciusra 6.02—6.04; tengeri májusra 7.70—7.72 pengő métermázsánként.

Vetőmagpiac. (Mauthner Ödön magtermelő és magkereskedelmi rt. heti jelentése.) **Löhére:** Az eddigi beérkezett jelentések szerint a terméskilátások túlnyomólag kedvezőtlenek és így valószínű, hogy a termés jóval kisebb lesz a múlt évinél. **Lucerna:** A második kaszálás gyenge, ezzel szemben a harmadik kaszálás jó eredményt ígér. **Fehérhere:** Egyelőre teljesen üzletellen, kötések csak elvétve, nyomott árak mellett történnek. **Nyulszapuka:** Jó közepes termésre számíthatunk, egyelőre azonban még esendes a piac. **Pannonbük-könyvek, szőszösbük-könyvek, ősi borsónak, fűmagnak** gazdák részéről jó kereslete van. **A budapesti áru- és értéktőzsde hivatalos jegyzései, 100 kilónként, nyers-áruért budapesti paritásában:** Repece 24.00—24.75, biberherre 42.00—45.00, szőszös bük-köny 41.00—43.00, lenmag, elsőrendű 22.50—23.50, kék mák 49.00—51.00, borsó: Viktória 10.50—11.50, express 12.00—13.50, őszli 11.50—12.50, szárított répaszelet 8.00—8.25, lenese: kiskésmű 18.00—22.00, nagyszemű 27.00—33.00, bab: szokvány 10.00—10.25 pengő métermázsánként.

Abraktakamánypiac. Árpakorpa 5.25, borsónéh 5, borsókorpa 5, buzakonkoly 4.50, konkolydara 5.25, lenmagpogácsa 12.50, napraforgópogácsa 8.75, pecepogácsa 7.75, rozskonkoly 4.40, rozskorpa 4.80, rozsoesu 4.20, rozstakarmányliszt 6.75, szőjababpogácsaliszt, nagyban 19, szőjababpogácsaliszt, kicsinyben 21, tökmagpogácsa 13 pengő métermázsánként.

Takarmányvásár. Réti széna, másodrendű 3.90—4.00, harmadrendű, csomogóásra 2.80—3.50, sarjuszéna 3.20, muharszéna 3.80—4.30, muhar és zabosbük-köny keverék 3.50, alomszalma másodrendű 2.50—2.70 pengő métermázsánként, zsupszalma 1 kéve 25—30 fillér.

Borjuvásár. Élő borju, belföldi szopós: elsőrendű 0.76—0.82, kivételesen 0.86, másodrendű 0.66—0.75, harmadrendű 0.55—0.65 pengő kilogrammonként.

Tenyészmarhák és jármosókrök. Elsőrendű belföldi jármosókrök (tarka) 0.44—0.46, elsőrendű belföldi jármosókrök (fe-

hér) 0.42—0.45, másfél éves üszök 0.38—0.42, másfél éves tinók 0.38—0.42, fiatal, friss fejős tehén 0.55—0.65 pengő kilogrammonként, élőszulyban.

Juhárak. Külföldnek megfelelő, prima, kistogás ürök páronként, 100 kg, vagy azon felüli szulyban 0.36—0.40, prima fiatal bárányok páronként 75—80 kg között 0.36—0.40 pengő kilogrammonként, valamennyi gazdaságban, etetés-itatás után mázsálva, páronként 6 kg súlylevonással.

Vágómarhavásár. Tehén, magyar, másodrendű 38—40, tarka, elsőrendű 50—52, másodrendű 34—46, harmadrendű 30, növedékmarha 38, esontoziváló 22 fillér kilogrammonként, élőszulyban.

Sertésvásár. Elsőrendű uradalmi nehézsértés páronként 300 kg-on felül 79—80, közép páronként 250—280 kg-ig 77—78, könnyű páronként 180—210 kg-ig 74—75, silány páronként 100—160 kg-ig 70—72, elsőrendű öreg nehéz páronként 300 kg-on felül 70—72, szedett öreg másodrendű 66—68, angol sonkasüléd páronként 120—150 kg-ig elsőrendű 88—92—95, 80—100 kg-ig 80—86 fillér kilogrammonként, élőszulyban, zsír nagyban 115—120, 3 darabos táblás sózott szalonna 104, lehuzott félhús nagyban 86—110, vágott sertés 100—104—106 fillér kg-ként.

Tej és tejtermékek. Teljes tej literje 32, lefölözött tej literje 8—10 fillér, tej-szín literje 2.40—2.80, tejfejl 1.20—1.50, centrifugált vaj kg-ja kicsinyben 2.20—2.80, szedett vaj 1.80—2.20, tehénturó kicsinyben 0.40—0.80, nagyban 0.34, juh-turó kicsinyben 1.40—2.00, grói sajt 2.20—2.40, trappista sajt kicsinyben 1.60—2.40, emmentáli sajt kicsinyben 2.20—4.00 pengő.

Baromfi és tojás. Élő baromfi: Csirke darabja 0.70—2.00, tyúk darabja 1.40—2.50. **Leölt baromfi:** Hízott lud és ruca kg-ja 1.20—1.50, csirke kg-ja 1.40—2.40, tyúk kg-ja 1.10—1.50, libamáj kg-ja 2—6 pengő. **Tojás** darabja 6—9 fillér.

Zöldség és gyümölcs. Sárgarépa, zöldjével, csomója 4—14, petrezselyem, zöldjével, csomója 4—14, zeller, zöldjével, újdonság darabja 2—6, kalarabé zöldjével, darabja 3—7, karfiol 40—100, vöröslagyma, zöldjével, csomója 2—6, makói 8—12, fokhagyma 18—40, cékla 10—20, fejeskáposzta 6—14, kelkáposzta 16—30, vöröskáposzta 16—36, fejjeszaláta darabja 3—8, torna 50—140, burgonya, őszli rózsá 6—10, nyári rózsá 8—10, Ella 5—8, kifli 14—16, champignon gomba 120—200, mezei csiperke 100—140, fekete retek 16—30, hónapos retek csomója 6—12, uborka 24—60, zöldpaprika 12—36, tök (főző) 6—14, paradicsom 8—18, zöldbab 20—40, vajbab 28—60, zöldborsó 50—80, sóska 16—30, paraj 14—24, zöld tengeri, esővenként 3—6 fillér.

Gyümölcs. Alma 12—60, körte 15—80, szilva 8—32, ringló 16—60, őszibarack 12—100, görögdiñnye 8—20, sárgadiñnye 6—24, szőlő 28—80 fillér kg-ként.

Gyapjú. Hazánkban az utolsó héten a rendelkezésre álló csekély készlethez viszonyítva, fémottevő forgalom volt középminőségű A és A/B fésűsgyapjában, amelyből egy tételben körülbelül 55.000 kg-ot adtak el 1.48 pengős állomási áron. Báránygyapjában a forgalom kisebb méretű. Középminőségű A/B—A báránygyapjuért 1.10—1.18 pengőt, finomabb minőségűekért 1.20—1.30 pengős árat fizettek.

Bor. Az üzlet óborban elég élénk és miután csak igen kis készletek állnak rendelkezésre, az árak állandóan emelkednek. Tömegborok 1.80 pengős hektoliteres Malligand-fokoként árban már nehezen kaphatók, e borokért 2 pengőt, sőt ennél valamivel többet is kérnek és fizetnek. Alacsonyfoku áru már teljesen elfogyott. Mustokért 0.80—1 pengőt kérnek mustfokoként.

Fapiac. Tüzfában ugy a kínálat, mint a kereslet tartózkodó. Belföldi egyéves bükhasáb 260—265, cserhasáb 215—220, kétéves bükhasáb 290—295, száraz cserhasáb 240—245, száraz gyertyánhasáb 255—265 pengő budapesti paritásában. **Lombfában** az érdeklődés nagyon gyenge, az árak nyomottak. **Faszében** az árak újabb, 30 pengővel való emelése várható.

Idegen pénznemek vételi és eladási ára szeptember hó 12-én. Az első szám azt az összeget jelenti, amelyet kapunk a banktól akkor, ha eladunk idegen pénzt. A második szám azt az összeget jelenti, melyet nekünk kell a banknak fizetni, ha idegen pénzt vásárolunk. **Száz pengőnél többre kerül száz darab:** Angofont 1850—1890; dollár 402—412; hollandi forint 232.70—234.10; német márka 135.70; svájci frank 110.70—111.40 pengő. — **Száz pengőnél kevesebbe kerül egy darab:** Csehszlovákia 16.95—17.07; szerb dinár 7.80—8.30; francia frank 22.30—22.50; lengyel zloty 64.35—64.85; román leu 3.42—3.46; bolgár leva 4—4.26; olasz lira 29.90—30.20; osztrák schilling 77.50—80.50 pengő.

Vásárok jegyzéke.

Vasárnap, szeptember hó 17-én. Állat- és kirakodóvásár: Baja, Érsekudvart, Szabadzállás, Turkeve.

Hétfő, szeptember hó 18-án. Állat- és kirakodóvásár: Bátaszék, Fehérgyarmat, Fertőszentmiklós, Jászárokszallás, Kál, Kóka, Kötégyán, Kőtelek, Magyaróvár, Mezőkeresztes, Paks, Szany, Szőny, Tiszacséce, Tokaj, Törökkoppány, Vámosmikola, Veresegyháza, Veszprém. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Csipkerek, Gámás, Pateza. — **Kirakodóvásár:** Ózd, Tatabánya.

Kedd, szeptember hó 19-én. Ló-, marha- és kirakodóvásár: Körmen, Tamási. — **Sertés- és kirakodóvásár:** Borsodnád.

Szerda, szeptember hó 20-án. Állat- és kirakodóvásár: Alsónémedi, Polgár, Püspökhatvan. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Gölle, Gyulaj, Somogyszob. — **Sertés- és kirakodóvásár:** Rudabánya.

Csütörtök, szeptember hó 21-én. Állat- és kirakodóvásár: Erdősokonya, Szabad-szentkirály. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Alsóság, Iharosberény, Koppány-szántó, Somogyárd, Süttő, Tab.

Péntek, szeptember hó 22-én. Állat- és kirakodóvásár: Békés, Ócsöd. — **Ló-, marha- és kirakodóvásár:** Nemesnép.

Szombat, szeptember hó 23-án. Állat- és kirakodóvásár: Békés.

KIADJA:

„FALU” ORSZAGOS FÖLDMIVES-SZÖVETSÉG.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓ: MAYER EMIL.

A BUDAPESTI RÁDIÓ

MŰSORA: 1933 SZEPTEMBER 17—23.

BUDAPEST I. 550.5 m

Vasárnap

17

9.15: Hírek. **10:** Egyházi zene és szentbeszéd az Egyetemi templomból. Szentbeszédet mond Tóth Tihamér ér. **11.15:** Evangélikus istentisztelet a Bécsikaputéri templomból. Prédikál Paulik János nyiregyházi lelkész. **Utána:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **Majd:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; magyar és külföldi szerzők művei. **Szünetben:** „Rádiókrónika“. Elmondja Papp Jenő. **2:** Gramofonlemez: operaáriák. **3:** A földművelésügyi minisztérium rádióelőadássorozata. Hnilitshka Antal m. kir. gazdasági főfelügyelő: „A legelők fásítása“. **3.45:** Magyar nóták. Előadja Cselényi József és aradi Farkas Sándor cigányzenekara. **4.55:** Időjelzés, időjárásjelentés. **5:** Színműelőadás a Studióban a Vígyszínház Nyugdíjgyesületé javára: „A Noszty-flu esete Tóth Marival“. Vígjáték 4 felvonásban. Mikszáth Kálmán regényéből írta Harsányi Zsolt. Rendező Ödly Árpád. **7.30:** A Mária Terézia 1. honvédelmi miniszter zenekara; szórakoztató zene. **8.40:** „Az Élet“ ugynevezett Nagy Titkai“. Zágon István vidám eseménye. **9.10:** Földessy Arnold gondolkodik, zongorán kíséri Polgár Tibor. **9.55:** Időjelzés, sporteredmények. **Majd:** Veres Lajos cigányzenekara és Guttenberg György jazz-zenekara, Kalmár Pál ének-számaival.

Lili zongorázik. **7.30:** Zilahy Lajos elbeszélése. **8:** Bertha István szalonzenekara; operettrészletek. **9.15:** Időjelzés hírek. **9.30:** Az Operaház tagjaiból alakult zenekar; komoly zeneművek. Szünetben kb. **10.20:** Időjárásjelentés. **11:** Garay György jazz-zenekara a Royal-étteremből.

Kedd

19

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Történetek az orosz síkságról. 2. Hamisított műalkotások. **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangzó, időjárásjelentés. **12.05:** Walter Margit énekel, Weichherz Irén hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Állástalan Zenészek Szimfonikus Zenekara; szórakoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** B. Czeke Vilma meséi. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „Az őserdő tréfái.“ Faludi Kálmán utirajza. **5.30:** Kurina Simi cigányzenekara. **6.30:** Francia nyelvtanítás. **7:** Budapesti Hangverseny Zenekar; szórakoztató zene. **8.30:** „A legenda nő.“ Komáromi János elbeszélése. **9:** A rádió kis színháza. „Téli virágnilyás.“ Rádiójáték egy felvonásban. Feuillet Octáv után írta: Góth Sándor. Rendező: Ödly Árpád. **9.45:** Időjelzés, hírek, időjárásjelentés. **10:** Magyar trió; komoly zeneművek. **10.50:** Hentényi-Heidelberg Albert—Buday Dénes—Sebő Miklós triója; dalok.

Hétfő

18

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Hogyan lehetett „biztosan“ nyerni a kis lutrin? 2. Szőnyegmegóvás. (Felolvasás). **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangzó, időjárásjelentés. **12.05:** Haris Győző vokálkvartettje. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Bura Sándor cigányzenekara. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákkfőelőadása. „Morse“. **4:** Asszonyok tanácsadója. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „Vidéki képek.“ Diószeghy Miklós előadása. **5.30:** Gramofonlemez; műdalok. **6.15:** Német nyelvtanítás. **6.45:** Herz

Szerda

20

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Koldust vezető Lombos. (A „Nemzeti Társalkodó“ irodalmi mozgalma 1832-ben.) 2. Zenélő puszta és harangzó hegyek. (Felolvasás). **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangzó, időjárásjelentés. **12.05:** Mándits szalonzenekar. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** Gramofonlemez. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákkfőelőadása. „Aranyláz.“ **4:** „A háztartásról.“ Stumpf Károlyné előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** „Ami az irodalomtörténetből kimaradt.“ Alszeghy

Zsolt előadása. **5.30:** Tibor Zoltán énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **6:** Olasz nyelvoktatás. **6.30:** Az Operaház tagjából alakult zenekar; szórákkoztató zene. **7.45:** „Beszélgesztünk.“ Vándor Kálmán eszevegése. **8.15:** Mocsányi László és Lakos Tibor előadása. **8.45:** A rádió külügyi negyedórása. **9:** Lányi Viktor és Kelen Hugó szerzeményei. Előadja Basilides Mária, Rösler Endre és Kelenné, H. Rózsai. **10:** Időjelzés, időjárásjelentés-hírek. **10.15:** Bodrics Béla cigányzenekara. **11:** Mohácsi Jenő dr. németnyelvű előadása: „Die Tragödie des Menschen.“ (Madách: „Az ember tragédiája.“) **11.20:** Bachmann jazz.

Csütörtök 21

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Magyar tájak: Visegrád. 2. Zenei kalauz. (Zenei műszavak.) (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Kelemen Klára zongorázik, Szász Edit énekel, zongorán kíséri Polgár Tibor. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** A Mária Terézia 1. honvédegyalozozred zenekara; szórákkoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** Halácsy Endre ifjúsági előadása. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés hírek. **5:** A földművelésügyi minisztérium rádió-előadásorozata. Pálinskás Gyula kísérletügyi adjunktus: „A must különböző irányú feldolgozása és értékesítése.“ **5.30:** Veres Lajos cigányzenekara. **6.30:** „Az istenítéletek.“ Irta Zsoldos Benő. **7:** Barabás Lidia hegedül, zongorán kíséri Polgár Tibor. **7.30:** Angol nyelvoktatás. **8:** Zenésjáték közvetítés a Stúdióban. „Mézeskalács.“ Zenés játék 3 felvonásban. Szövegét írta Emőd Tamás. Zenéjét szerezte Szirmai Albert. Rendező Kiss Ferenc. **Utána kb. 10.30:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **Majd:** Gramofonlemez: tánczene.

Péntek 22

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Időszzerű anyag. 2. Tisztaság, — felegészség. (Felolvasás). **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Kóczó Gyula cigányzenekara. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** A m. kir. államrendőrség zene-

kara; szórákkoztató zene. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **3.30:** A rádió diákfelőrája. „Lönnrot Illés csodája“. **4:** „A megdöntött elmélet“. Csermely Gyula elbeszélése. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** Gyorsíró-tanfolyam. **5.30:** Szervánszky-szalonzene. **6.30:** „Porszemek Isten zsámolyánál.“ Csűrös Zoltán előadása. **7:** A Budapesti Mémosz Dalkar és a Magyar Ruggyantaárugyári Dalkör. **7.40:** „A jubiláló Herczeg Ferenc“. Voinovich Géza előadása. **8:** Színműelőadás a Stúdióban. „A fekete lovas“. Színmű 3 felvonásban. Irta Herczeg Ferenc. Rendező Ödny Árpád. **Utána kb. 10:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **Majd:** Az Operaház tagjából alakult zenekar; szórákkoztató zene. **11:** Kiss Lajos cigányzenekara.

Szombat 23

6.45: Torna. **Utána:** Gramofonlemez. **9.45:** Hírek. **10:** 1. Petőfi gyorskoeciján. 2. Lenau verseiből. (Felolvasás.) **Közben:** Gramofonlemez. **11.10:** Vízjelzőszolgálat. **12:** Déli harangszó, időjárásjelentés. **12.05:** Garay György szalonzenekara. **Közben 12.30:** Hírek. **1.15:** Időjelzés, időjárás- és vízállásjelentés. **1.30:** „Épül a nagydó.“ Helyszíni közvetítés. **1.55:** „Zenés utinapló.“ Bánóczy Dezső dr. gramofonrevüje. **2.45:** Hírek, piaci árak, árfolyamok. **4:** A „Rádióélet“ mesesorája. **4.45:** Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. **5:** Marik Irén zongorázik. Chopin-művek. **5.30:** Rádió amatőrpósta. **6:** Magyar nóták. Előadja Nagy Izabella és Magyar Imre cigányzenekara. **7.15:** „A dekatlon.“ Bácsalmási Péter előadása. **7.45:** Budapesti Hangverseny Zenekar; szórákkoztató zene. **9:** Időjelzés, hírek. **9.15:** „Boci-boci tarka.“ (Vidám est) Rendező Köpeczi-Boócz Lajos. Szünetben kb. **10.15:** Időjárásjelentés. **11:** Bura Károly cigányzenekara.

BUDAPEST II. 840 m

VASÁRNAP, szeptember hó 17-én délután 3 órától — 3.45-ig: Gramofonlemez.

CSÜTÖRTÖK, szeptember hó 21-én délután 5 óra: Gramofonlemez.

SZOMBAT, szeptember hó 23-án, délután 5.30: Gramofonlemez. **Utána:** A hét eseményei.

A RÁDIÓ címe:

Budapest, VIII, Sándor-utca 7